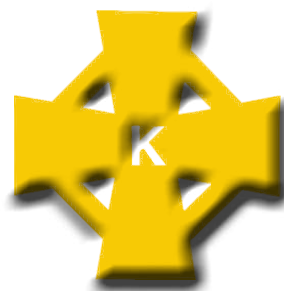

LEKMAN i KYRKAN

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund

4
2018

Gustave Doré

Guds Barn

*Låt barnen komma till mig och hindra dem inte: Guds rike
tillhör sådana som de. Sannerligen, den som inte tar emot
Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in.*

Markus 10:13-16

Ansvarig utgivare

Anders Nordberg
Nygårdsvägen 32
554 74 Jönköping
cagnordberg@hotmail.com

Redaktionskommitté

Beryll Grandell
Karlfeildtsgratan 8
632 27 Eskilstuna
016-51 60 73
beryll@telia.com

Medlemskap

Juhani Ahonen
Rådhusgratan 81
831 45 Östersund
063-12 30 30
070-557 82 41
juhani.ahonen@gmail.com

Förbundsbutik

Gert Råvik, Planteringsvägen 102c,
252 31 Helsingborg.
0730-355689
gertravik2@gmail.com

Berit Olsson, Rausvägen 57,
255 92 Helsingborg
042-293933

Förbundets plusgiro

Medlemsavgifter o gåvor
Pg 50 27 87 - 5

**Medlems- och lokalavdelnings-
registrering – Prenumeration**

Allan Forsberg
Kimröksgatan 5
296 35 Åhus
044-240527
lekmanna@hotmail.com

Tryck: LH Tryck, Box 224,
523 25 Ulricehamn

Hemsidan

www.lekmanikyrkan.se

Presstopp

Nr 1-19 senast den 22 februari 2019

UPPHOVSRÄTTSSKYDD

Allt material, texter och bilder, som publiceras i "Lekman i Kyrkan" och på hemsidan www.lekmanikyrkan.se är upphovsrättsskyddat.

Användning får ske endast med Svenska Kyrkans Lekmannaförbunds tillåtelse.

Redaktionen

Herre vår Gud!

Gör oss Djärva, Fria, Kloka och Glada i din kallelse!

Gud, från ditt hus, vår tillflykt,
du oss kallar
ut i en värld där stora risker
väntar.
Ett med din värld, så vill du vi
skall leva.
Gud, gör oss djäroa!

Ljft oss, o Gud, ur våra tröga
vanor.
Krossa vårt skal av värdighet och
blyghet.
Lös oss från jaget, ge oss kraft
att älska.
Gud, gör oss fria!

Ge oss din blick för dolda
möjligheter.
Ge fantasi att finna nya medel,
Gud, i din tjänst för fred och bröd
ät alla.
Gud, gör oss kloka!

Människors krav skall pressa oss,
och tvivel,
oro och jäkt skall tynga våra
sinnen.
Låt oss då känna att din kärlek
bär oss.
Gud, gör oss glada!

Sv.Ps. 288
F.Kaan, B.G. Hallqvist

När har vi rätt att klaga?

Är det någon av er läsare som blir irriterad på saker och ting?

Vet ni var jag blir irriterad över? (Det mesta tänker nu min fru.) Jag blir väldigt irriterad på döda ting som inte fungerar, när min mobiltelefon inte fungerar som jag vill, trots att jag trycker på den så pek-fingret antar en blandad nyans av både gul och blå, för att inte tala om när vattenslangen knyter sig längst bort eller när elkabeln till damsugaren fastnar i hörnet av bokhyllan och aktionsradien sjunker från fem meter till två decimeter. Jag har helt enkelt inget tålamod med krånglande döda ting, däremot har jag, som en chef sa till mig en gång; "en ängels tålamod med människor" vilket väl är en fördel med tanke på mitt jobb. Ändå fortsätter min irritation över de krånglande döda tingen trots att det aldrig någonsin hänt att knuten på vattenslagen som genom ett under vecklar ut sig när jag står där och vräker ur mig min ilska i andra änden av slangen! Ibland hamnar man dock i situationer som gör att man ganska snart inser att nu är det som det är och det kommer att bli som det blir. En situation jag hamnade i för några år sedan; jag åker då och då till Malmö för utbildning å arbetes vägnar och eftersom jag har ett stycke dit får jag åka dagen innan vilket så skedde även denna gång. Buss till Nässjö och tåg till Malmö, allt fungerade perfekt, på minuten hela vägen. Vi var en handfull kollegor som kom tillresande från olika håll på kvällen så vi åt en gemensam middag – mycket trevligt. Vi hade en bra utbildningsdag och när den var slut så var det snabbt iväg med ett lokaltåg till Lund för att ta en eftermiddagsfika med en god vän innan jag hoppade på tåget på väg hem. Allt fungerade perfekt ända till Hässleholm för då blev det med ens tjugigt. Kort sammanfattning av läget; vi stod still i tre timmar och tjugo minuter.

En så lång väntan gör att man börjar filosofera över tillvaron, man kan ju använda sig av det slitna uttrycket "vad är en bal på slottet" men mina tankar gick till den oroliga situationen i värden och hur den drabbar våra barn, hur utsatta barnen är överallt i alla konflikter, krig och oroligheter. Eftersom jag bor strax utanför Vimmerby och har författaren Astrid Lindgren ständigt närvarande kan jag inte låta bli att förmedla en dikt hon skrivit och som heter "Vore jag Gud"

Vore jag Gud då skulle jag gråta över människorna, dem som jag har skapat till min avbild.

Vad jag skulle gråta över deras ondska och gemenhet och grymhet och dumhet och deras stackars godhet och hjälplösa förtvivlan och sorg.

Och jag skulle gråta över deras hjärteångest och eviga hunger, deras oro och dödsskräck och ödsliga ensamhet och över deras öden, deras ömkliga små öden och deras blinda famlande efter någon! ... Kanske mig?

Och vad jag skulle gråta över alla döds-skriken och allt blod som flyter så förgäves, så innerligt förgäves och över hungern och hopplösheten och nöden och alla vanvettiga plågor och ensamma dödar och över de torterade som skriker och skriker och över de torterande ännu mer.

Och så alla barnen, alla, alla barnen, dem skulle jag gråta över allra mest. Ja, vore jag Gud, så skulle jag nog gråta mycket över barnen, för inte hade jag tänkt att de skulle få det så här.

Floder, floder skulle jag gråta, så att de kunde drunkna i mina tårars väldiga vat-

ten, alla mina stackars människor, och det äntligen bleve ro.

Mot bakgrund av detta? Vad hade jag för rätt att klaga över min situation där jag satt på tåget? Jag hade ju bara att sitta och vänta!

Det ofrivilliga tågstoppet berodde inte på SJ utan att någon, genom en olycka eller inte – oklart vilket – hade blivit påkörd av ett framförvarande tåg. Mina tankar gick då till dennes anhöriga vilket gjorde min situation helt bagatellartad. Detta skedde även i en tid när flyktingströmmen till Sverige var oerhört stor. Tusentals och åter tusentals barn och vuxna flydde från krig och oroligheter och la sina liv i skruppellösa människohandlars händer och som placerat dem i en ranglig flotte över medelhavet där utgången var synnerligen oviss. Vad hade jag för rätt att klaga över min situation? Jag visste att runt omkring mig fanns folk som jobbade för fullt för att jag på ett säkert och bra sätt skulle komma hem och de gjorde det utan personlig vinning. Jag sitter och har det varmt och skönt, kaffe och mat, ström till mobiltelefonen så jag kan ladda den. Vad har jag för rätt att klaga!

Man kan även fundera över Josef och Maria, en berättelse vi inom några dagar återigen kommer att lyssna till och, deras vedermödor. Josef och Maria var tvingade iväg för den första skattskrivningen men de klagade inte! Vet vi att det var så? Jag drar den slutsatsen eftersom denna berättelse tillsammans med många andra berättelser är så detaljerad så det med all sannolikhet borde ha framgått om de gick där i ilska och vredesmod. Det var ju heller inte den bästa tidpunkten att ge sig iväg då Maria var havande och skulle föda vilken dag som helst. Vad har jag då för rätt att

klaga på min situation? Jag hade ju bara att sitta och vänta! Deras situation förvårrades för när de vandrat från Nasaret i Galileen upp till Judeen, till Davids stad Bethlehem var det dags för henne att föda men det fanns ingen plats för henne i härberget utan hon blev hänvisad till ett stall. Jag satt i mitt varma tåg – vad har jag för rätt att klaga?

Vad vill jag nu få fram av detta? Jo jag menar att det klagas alldeles för mycket och ibland måste man sätta saker och ting i relation till varandra och faktiskt inse att jag ibland inte har någon rätt att klaga. Vi lever i en trygg och ombonad miljö där vi har så mycket serverat och tar så mycket för givet att det blir lätt att ta till en och annan klagovisa när det inte går som vi tänkt.

Menar jag att vi skall sluta att klaga? Absolut inte, det måste vi fortsätta med för annars stagnerar vi och utvecklingen stannar men vi ska vara goda människor i vår världsvida kyrka och med vårt sätt att vara mot våra medmänniskor blir vi de föredömen som så väl behövs i kontrast till all ondska som finns.

Så, till slut, Kommer jag fortsättningsvis att sprida min ilska över vecket på vattenslagen? Ja tyvärr tror jag det i min naiva tro att detta kommer att hjälpa men ibland är det inte så dumt att sitta över tre timmar i ett tåg en tisdagskväll vid Hässleholms resecentrum och filosofera över tillvaron och inse att det finns de som har det mycket, mycket värre och att vi har det så bra att vi till och med har glömt bort det.

Jan Henriksson
Förste vice förbundsordförande

Alla Tiders Bok

Alla Tiders Bok - tre samtals- och studieböcker finns att köpa för 85:-/bok.

Böckerna finns i Förbundsbutiken och hos Svenska Bibelsällskapet för beställning.

Förbundsbutiken: Berit Olsson, Rausvägen 57, 255 92 HELSINGBORG, tel. 042-293933
Gert Råvik, tel. 0730-355689, gertravik2@gmail.com

Svenska Bibelsällskapet, Box 1235, 751 42 Uppsala, tel: 018-18 63 30.

90 ÖVERSKÅD
INSEKTLINGS
KONTROLL

EN FLICKA ÄR FÖDD

PG 90 01 22-3 BG 900-1223
svenskakyrkan.se/julkampanjen

Varje dag föds flickor in i förtryck och orättvisor. Det kan vi inte acceptera. Flickor ska aldrig nekas, kränkas, hotas, utnyttjas eller tvingas – bara för att de är flickor. Ge en gåva och ta ställning för varje människas lika värde och makt över sitt eget liv.

Foto: Helena Goldon/Ikon

**SWISHA
DIN GÅVA TILL
900 12 23
TACK!**

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

medlem av
actalliance

Inför julen

***"När ljuset lyst över stora och små,
då kommer den gåva vi väntat på.
Gåvan, den största, tag mot den igen
så får du glädje och frid min vän."***

När jag skriver detta har jag varit på körövning i Åmål inför traditionsenlig första adventskonsert. Vi slås alla av att det redan har gått ett år sedan sist – och att åren – som vanligt – går så fort.

Ännu ett år fejrar vi,, bakar vi, lagar en massa julmat och godis som vi äter för mycket av, går upp i vikt av och blir dåliga av! Ännu ett år har vi köpt för många och för dyra julklappar, eller ?

Julen börjar allt tidigare – inte bara i media utan också i affärer. Jag har en känsla av att många går in i julbestyren redan efter, eller till och med innan vi har firat första advent!

Jag har andaktsstunder med mycket sång på våra äldreboenden i Åmål. Där har man – av förklarliga skäl – redan julgranen klar och det mesta julpyntet är framme.

Många av de boende talar om sin egen barn – och ungdom och säger att man minns adventstiden så väl.

Ordet **advent** betyder ju **ankomst** och då skulle man vänta på Jesu ankomst på juldagen och förbereda sig för julen på olika sätt.

Vad är julen egentligen? Varför firar vi jul?

Julen är egentligen en helg av hopp och glädje!

Den har kommit att få en dominerande ställning bland våra högtider och är en

ljusets högtid, liksom den också är ett välkommet avbrott i arbetet just under den mörkaste tiden på året.

Den är också sedan fornnordisk tid en glädjefest.

Vi firar jul varje år för att Jesus föddes – vilket inte utesluter Kalle Anka och tju-ren Ferdinand!

Inom kristendomen tror vi att Gud tog risken att födas in i vår skadade värld, den värld som Gud har skapat, men som alltmer vill klara sig själv med alla de negativa konsekvenser som har följt av det.

Läkaren Lukas – som bl a har författat "julevangeliet" – träffade säkert person-ligen Maria, Jesu mor, och fick en inter-vju med henne. Hon berättade då om det stora undret som skedde mitt i den grå vardagen.

Gud föddes till världen som ett litet barn, ett vanligt barn som behöver omvårdnad och kärlek.

Ett barn inger förhoppningar, ger mening åt våra liv på ett nytt sätt.

Julen är en glädjehögtid därför att vi har ett hopp – en räddare, en frälsare.

Jesus säger att vi människor måste bli som barn – med barnets förmåga till total överlåtelse och tillit.

Barnet i krubban, Jesus, föddes in i vår jordiska verklighet, in i våra livsvillkor. Han visade att det finns en helt annan slags makt än den som världens makthavare utövar – nämligen **kärlek**.

Världshistorien förändrades den här julnatten och vår tideräkning började.

Julen inbjuder oss att dela glädjen med varandra. Alla får inte julklappar som är inslagna i fint papper, men alla människor får minst en julklapp varje jul –påmin-nelsen om att Jesusbarnet föddes för att växa upp och bli vår medmänniska, både Gud och Människoson.

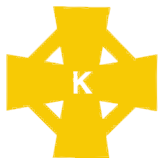
Gud är med oss. Han är med i all oro och ångest, i all ensamhet, sorg och förtviv-lan, i glädjen och förväntan.

*"Låt oss nu gå till Betlehem där Gud i ett bräckligt skjul
kom till oss för att ge oss vad vi ofta
glömmer i jul:
En glädje som ej likt jordens bara är
flyktig och tom
och en frid som ger sårade hjärtan hälsa
och läkedom."*

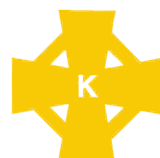
Herren välsigne dig med julglädje och julfrid!

*Inger Ekström
kyrkoherde och komminister emerita*

Dagboken och Lekmannaförbundet i samarbete!

Dagboken 2018–2019: En glädjefylld årgång som sprudlar av musik!

Artiklar om Bach, musiken i Bibeln, körsången, Hildgard av Bingen, musiken på Jesu tid, Anders Frostenson, våra psalmer, musiken som läkande kraft med mera.

Författarna

Per Harling, Gillis Simonsson, Mattias Lundberg, Viveca Servatius, Stefan Therstam, Ann Mari Vilgats, Anders Brogren, Ragnar Håkanson, Jan-Olof Johansson, Karin Nelson, Karin Frostenson och Lena Wohlfeil.

Vad musiken ger och gör...

Janne Schaffer, Barbara Hendricks, Christer Sjögren, Irma Schultz, Isabella Lundgren, Karin Rehnqvist, Anna Phil, Karin Johansson, Vassilis Bolonassos, Ingamay Hörnberg, Bengt Tribukait, Karl-Henrik Larsson och Niklas Willén.

Musik Maestro

Tänkvärda musikcitat på årets alla 64 kyrkdagar.

Musik för själen

Lyssningsförslag på tidig musik för varje kyrkhelg av Vassilis Bolonassos.

Tema: Den gudomliga musiken!

Dagboken ges nu ut på *Dagboken förlag* och därför kan priset sänkas så att den kan införskaffas till det **förmånliga priset 135 kr/st** (tidigare 169 kr/st).

Som alltid innehåller Dagboken kyrkliga symboler och förklaringar till varje kyrkhelg, detaljerade liturgiska rekommendationer för kyrkorummets utsmyckning, årets läsningar, psalmförslag för varje kyrkhelg, en kyrklig ordlista och de tänkvärda betraktelserna "Dagens livsgnista". En NYHET är Sven Hillerts "Kyrkvärdens välkomstbön" som kan läsas vid varje söndags gudstjänst.

Självklart står vårt miljöengagemang i fokus! Vi vill inspirera och uppmuntra Dagbokens läsare till ett ekologiskt och hållbart handlande. Dagboken trycks i Sverige på Svanenmärkt papper!

Samarbetet fortsätter med **sensus** som tagit fram ett inspirerande studiematerial och en komplett handledning för sju bordssamtal på temat *Den gudomliga musiken*. Studiematerialet är placerat i slutet av Dagboken och utgår från texterna av årets författare.

Beställ i webbutiken på Dagbokens hemsida: dagbokenforlag.se

E-posta er beställning: dagboken@telia.com För mer information ring 070-334 51 38.

Varmaste hälsningar

Anders Nordberg

ordförande i Svenska kyrkans lekmannaförbund

Göran Lomaeus

redaktör för Dagboken

Lekmannaförbundet i Västerås stift
Köpingsbygdens församlingskår - 90 årsjubileum
 Söndagen den 7 oktober 2018

Köpingsbygdens församlingskår i Västerås stift firade 90 – årsjubileum söndagen den 7 oktober 2018.

Kåren hälsade egna och kringliggande kårers medlemmar samt övriga gäster välkomna först till Högmässa i Köpings kyrka, huvudkyrka i Köpingsbygdens församling som ingår i Köpings pastorat i Södra Västmanland, sedan till middag och gemenskap med tacksägelse, gratulationer, hyllningstal andakt och kaffe med tårta i församlingshemmet, S:t Olovsgården.

Högmässan med predikan leddes av ärkebiskop emeritus Anders Wejryd, i altartjänst och sakrament behjälplig av kyrkoherde emeritus Lars-Erik Eriksson.

Temat för söndagens bibeltexter, den Nittonde söndagen efter Trefaldighet, var *"Trons kraft"* med texter hämtade från Första Moseboken 6:13-22 (Gammaltestamentlig läsning) om Guds tal och befallning till Noa och om Noas trofasthet och hörsamhet i allt som Gud hade befallt, från Hebreerbrevet 11:1-7 (Epistel) om trons kraft med påminnelser och upplysning om konkreta resultat av tron och från Matteusevangeliet 12:41-44 (Evangelium) med den fattiga änkan som i tempelkistan lade ner två kopparslantor (några ören) allt det hon ägde, allt hon hade att leva på till skillnad från andra som lade ner mycket men inte allt. Sannerligen, den fattiga änkan hade lagt ner mer i tempelkistan än alla de andra. De gav av sitt överflöd, men änkan gav in sin

fattigdom, allt hon ägde, ja allt hon hade att leva på. Organist Leif Hesselgren hade utformat en utmärkt festagenda till jubileumsdagen Högmässan förgylldes i flera delar av högkvalitativ körsång, *'Prisa Herren i himlen'*, Anders Johammar, *'Rejoice in the Lord alway'*, George Rathbone, *'Afrikansk bön'*, Bengt Hallberg, *'Ave Maria'*, Maria Parkinson och *'Herre visa mig vägen'*, Taizé.

Efter högmässan samlades ett sextiotall jubileumsdeltagare till jubileumsmiddag i S:t Olovsgården med många gratulationstal och gratulationshälsningar såväl från ärkebiskop emeritus Anders Wejryd, som från församlingens kyrkoherde Saga Lena Höglin, stiftsrepresentanter, fd. vice ordföranden i kyrkomötet Lars

Rydje, kårmedlemmar, f.d. ordföranden i församlingsskåren i Munktorp *Jeanette Svensson*, kårens ordförande *Gerd Holmström* och från förbundsordförande *Anders Nordberg* m.fl. Gåvor, Diplom och Bibelord lämnades.

Sigrid Henning lämnade upplysningar om församlingsskårens tillkomst, existens och verksamhet. Hon berörde händelser och fakta knutna såväl till Lekmannaförbundet på riksplanet som till Köpingsbygdens församlingsskår. Sigrids beskrivning började med fokus på händelser som ägde rum under förbundets 75-årsjubileum 1993. Då hade några medlemmar möjlighet att komma till ärkebiskopsgården där de kunde lyssna till ärkebiskop *Gunnar Weman* som fällde följande yttrande: *"Växlingen i synen på lekmannen som delaktiga i kyrkans gudstjänst har skiftat under de årtionden som förbundet funnits till. Från att vi i första hand har talat om kyrkbänksäm- betet och deltagandet i gudstjänsten, talar vi i dag om ett aktivt deltagande och ett viktigt medskapande i visshet om att både lekmän och präster tillsammans är lemmar i det enda Gudsfolket. Tillsammans är vi döpta in i Kristus kroppen – och inget större kan sägs om oss än just detta! Vi är med andra ord både deltagare och medarbetare när det gäller mötet med det heliga och den helige, Vi får som Gudsfolket söka göra gudstjänsten till möte, fest, stillhet, helig närvaro genom vår gemensamma bön och psalmsång och att vi aktivt deltar i det som vi*

tillsammans får ta emot som Guds goda gåvor till oss." I anslutning till förbundets 90-årsjubileum höll biskop *Ragnar Persenius* föredrag över sitt valspråk: *"Förvaltare av Guds nåd"*.

Köpings kyrkobrödrakår bildades 1928 eller för 90 år sedan, d.v.s. tio år efter det att förbundet hade bildats. De första sammanträdena ägde rum i Prostgården, där 1928 den ganska nytillträdde kyrkoherden *Gustaf Gustafsson* bodde. Protokollen från möten under de första 30 åren har förkommit men det är känt att kårmedlemmarna träffades till möten inte bara i *Prostgården* utan också i gamla *Församlingssalen (Pedagogin)*, i S:t Olovsskolans sessionsrum med medlemmar som *Hjalmar Nestor*, *Karl Hållén*, och *Axel Lobjär*. Man träffades också i medlemmarnas hem.

Med all sannolikhet hette den förste ordföranden *Oscar Blomqvist*, syssloman vid ålderdomshemmet. I anledning härav samlades man ibland på ålderdomshemmet med samkväm för pensionärerna. När S:t Olovsgården hade uppförts 1959 förlades sammankomsterna dit. Med från bildandet var bl.a. *Emerik Westberg*, fader till *Sigrid Henning*. *Emerik* kvarstod som medlem till sin död 1966. Från början var också *Holger Johnsson* med, troligen då yngst, och under sina sista år äldst. Han avled vid 95 års ålder. *Holger Johnsson* var engagerad inom lekmannaförbundet på församlings-, stifts-, och riksplanet.

Kyrkvärden *Gustaf Jansson* var med i kåren vid starten 1928 fram till sin död 1966. Församlingens präster deltog ofta i sammankomsterna och någon var adjungerad i kårrådet. Emeritiprästerna som bosatte sig i Köping var också aktiva i kåren. Som kantorer tjänstgjorde *Bror Nordin*, *Karin Gundberg* och *Gunnar Henning*. Förra missionspastorn *Arthur Sandberg* var en tid kassör. Sammankomsterna ägde i allmänhet rum varje månad med undantag av sommarmånaderna. Kåren samarbetade med närliggande kårer. I Hed kallades sammankomsterna – *Karlkvällar* – vilka hade initierats av prosten *Arne Lundgren*. År 1960 hölls en större sammankomst i Köping med ca 150 deltagare, varvid köpman *Bror Hansson* talade över ämnet: *"Kyrkan mitt i byn"*. Förslag väcktes om lekmannamedverkan vid gudstjänsterna i form av textläsning, utdelning av psalmböcker och välkomst-hälsningar inför gudstjänsten – något som nu ombesörjs av kyrkvårdarna, ofta med medlemskap i kåren.

Procession inför högmässan.

Anders Wejryd och Lars-Erik Eriksson.

Mötesprogrammen har inte ändrat sig så mycket under åren med Bibelföredrag som övergick mer i Samtal kring livsåskådnings- och religionsfrågor liksom i diakoni, mission, sjömansvård och u-hjälp. Bland föredragshållarna de första åren kan nämnas de båda psalmförfattarna med Västeråsanknytning, kristendomslektorn *Emil Liedgren* och sedermera biskopen *Nils Bolander*. Såväl präster som pastorer från den egna församlingen som från andra församlingar och stift har medverkat under åren.

Jubileer har firats under åren t.ex. 35 årsjubileum 1963 med föredrag av förbundsordförande *Algot Tergel* över ämnet "*Lekman tar ansvar*", 50-årsjubileum 1978 med föredrag av förbundsordförande, professor *Erik Carlegrim*, 60-årsjubileum 1988 även denna gång med föredrag av Algot Tergel, nu över ämnet "*Enhet och Aktivitet*" samt 70-årsjubileum 1998 med förbundssekreterare *Lajla Hultberg* som då talade över ämnet "*Mitt ansvar som lekman*". Under högmässan vi 70-årsjubileet predikade kyrkoherde emeritus *Bertil Löf*, som i samband med sin tidigare tjänstgöring i Köping hade varit kårkaplan.

Kåren firade 80-årsjubileum 2008. I avsaknad av särskild inbjuden talare framförde *Sigrid Henning* då en historik över gångna år och lyfte fram bl.a. de gamla nedlemmarna *Ruben Eriksson*, *Bror Hansson* och *Emerik Westberg* vars barn då var barn i andra generationen, nämligen *Bengt Rubensson* och *Gerd Holmström* (båda ordföranden) samt *Sigrid Henning*.

Vid ett par tillfällen har någon medlem predikat under högmässogudstjänster, t.ex. *Gerd Holmström*, *Hugo Sundqvist* och *Bengt Gustavsson*. Kyrkobönen har utformats och framförts av några med-

lemmar och några medlemmar har bjudit på hembakat bröd till kyrkkaffet.

Årsavgiften var 10 kr år 1960 och är nu 150 kr år 2018, varav 90 kr går till stifts- och riksorganisationerna. Lotterier tillhandahållna under sammankomsterna har varit en inkomstkälla för kåren. Medlemsantalet i kåren är för närvarande ca 50 st. Det år 1978 då det definitivt beslutades att inte bara män utan också kvinnor fick bli medlemmar i Lekmanaförbundet hade Köpingskåren 40 medlemmar, varav 24 var män och 16 var kvinnor.

Under många år fanns ett nära samarbete med närliggande kårer kring Köping och Arboga. Samarbetet med kåren i Munktorp pågick en längre tid och tillgick många år så att kårerna sammanträffades ibland i Köping, ibland i Munktorp. Slutligen slogs kårerna i Munktorp och Köping samman och förenades då i Köpingskåren. Prosten *Gösta Hansson* efterträddes i Odensvi av *Lars-Erik Eriksson* och i Munktorp av *Anders Wejryd*.

De senaste årens vårterminsmöten har avslutats med utflykter, ofta till en kyrka i närområdet. Makarna *Rubensson* på Jägaråsen och makarna *Larsson* i Åkerby har vid flera tillfällen då tagit emot kårens medlemmar. Höstterminernas möten har haft karaktär av lucia- eller julfester. Kårens längsta utflykt gick till Växjö i slutet av 1990-talet. I Växjö var *Anders Wejryd* då biskop och *Lars-Erik Eriksson* tjänstgörande präst.

Med dessa ord framförde *Sigrid Henning* alla de närvarande i jubileets tack till tjänstgörande präster, *Anders Wejryd* och *Lars-Erik Eriksson*, som därtill är prästvigningskamrater.

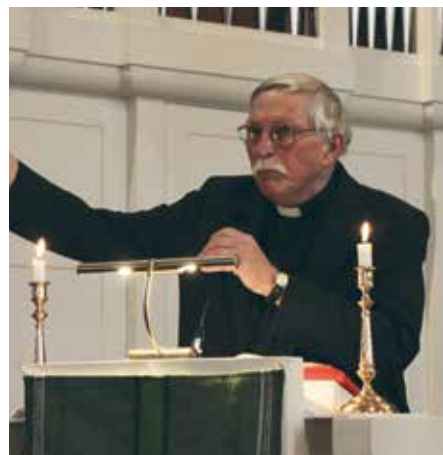
Sigrid Henning, Köping

Sigrid Henning.

Majvor Öster.

Lars-Erik Eriksson.

Jeanette Svensson.

*Lars Rydje
från Borlänge.*

*Kyrkoherde Saga
Lena Höglén.*

Gerd Holmström.

*Anders Nordberg och
Gerd Holmström.*

Förbundsråd och övriga funktionärer 2018-07-28—2020-08-31 Uppdaterad 2018-12-01

FÖRBUNDSLEDNING	Namn	Adress + e-post	Tel nr
Förbundsordf och Förbundsredaktör	Anders Nordberg	Nygårdsvägen 32 554 74 JÖNKÖPING cagnordberg@hotmail.com	036- 71 13 63 0708-95 28 28
1:e vice förbundsordf	Jan Henriksson	Norra Storgatan 9 598 71 SÖDRA VI henriksson.erikslund9@telia.com	070-545 81 38
2:e vice förbundsordf	Gerd Holmström	Nygatan 12 A 731 30 KÖPING gmt@koping.net	0221-320 77 0705-93 20 77
Förbunds kassör	Juhani Ahonen	Rådhusgatan 81 831 45 ÖSTERSUND juhani.ahonen@gmail.com	063 – 12 30 30 0705- 57 82 41
Förbundssekreterare	Marie Nederman	Kopparmöllegatan 8 B 254 36 HELSINGBORG marie.nederman@telia.com	042-23 86 32 0702-69 73 97
Vice förbundssekr	Lars Jonsson Huss	Axvägen 3 A 853 50 SUNDSVALL huss.sundsvall@icloud.com	
Hedersordf	Carl-Axel Axelsson	Strömkarlsvägen 87 167 62 BROMMA ca.vocatus@gmail.com	08-26 17 02 0766-33 90 90
Hedersmedlem	Carl Eric Abrahamson	Gunnargårdsvägen 6 523 72 TIMMELE ulla@timmele.com	0321-303 02 070-593 82 05
Förbundsredaktör	Anders Nordberg	Nygårdsvägen 32 554 74 JÖNKÖPING cagnordberg@hotmail.com	036- 71 13 63 0708-95 28 28
Medlemsregister	Allan Forsberg	Kimröksgatan 5 296 35 ÅHUS lekmanna@hotmail.com	044-24 05 27
Webbmaster	Johan Liw	Birkagatan 28 B 113 39 STOCKHOLM	
STIFTSREPRESENTANTER			
Uppsala stift 01 (Ordinarie)	Bernt Lagelius	Sunnansjö 203 824 70 DELSBO bernt.lagelius@gmail.com	070-367 24 20
(Ersättare)	Margareta Johansson	Storgatan 43 824 52 HUDIKSVALL rutmargareta.johansson@gmail.com	0703-24 96 29
Linköpings stift 02 (Ordinarie)	Jan Henriksson	Norra Storgatan 9 598 71 SÖDRA VI henriksson.erikslund9@telia.com	0492-205 56 070-545 81 38
(Ersättare)	Britt Andersson	Radhusvägen 17 598 70 STOREBRO britt.e.andersson@svenskakyrkan.se	0492-307 50 0702-60 97 48
Skara stift 03 (Ordinarie)	Bo-Göte Palmqvist	Ödenäs Monäs 292 441 95 ALINGSÅS bogotepalmqvist@gmail.com	073-817 35 82
(Ersättare)	Anders Åström	Ödenäs Östergården 327 441 95 ALINGSÅS astrom.anders@gmail.com	0322-530 32 070-595 28 08

Strängnäs stift 04 (Ordinarie)	Beryll Grandell	Karlfeldtsgatan 8 632 27 ESKILSTUNA O beryll@telia.com	016-51 60 73
(Ersättare)	Lars Gunnar Karlsson	Skyttegatan 5 643 33 VINGÅKER laste_k@hotmail.com	076- 24 10 928
Västerås stift 05 (Ordinarie)	Bertil Hansson	Björkled 37 783 50 GUSTAFS dagney1@telia.com	070-680 00 49
(Ersättare)	Majvor Öster	Hökvägen 41 731 42 KÖPING majvoroster@gmail.com	070-232 13 34 0221-420 93
Växjö stift 06 (Ordinarie)	Kerstin Göransson	Aker Mellangård 301 314 92 LÅNGARYD mellangard301@gmail.com	0345-130 25 0709-69 39 63
(Ersättare)	Sonja Sjölander	Skungelidsvägen 48 571 34 NÄSSJÖ sjolandersonja@gmail.com	0380-106 52 0704-67 61 92
Lunds stift 07 (Ordinarie)	Magnus Wittgren	Sarvgränd 2 E 216 12 LIMHAMN mangehbg6@hotmail.com	072-535 10 80
(Ersättare)	Birgitta Dérand	Sankt Jörgens väg 20 296 35 ÅHUS derand@tele2.se	044-24 33 28 073-222 13 14
Göteborgs stift 08 (Ordinarie)	Meikel Ganebratt	Långåsvägen 31 437 93 LINDOME meikel@hotmail.se	031-99 24 37
(Ersättare)	Peter Wågsjö	Törnrosvägen 2 435 31 MÖLNLYCKE wågsjö@telia.com	0708-96 06 98
Karlstad stift 09 (Ordinarie)	Björn Larsson	Kväggen Nordändan 1 681 91 Kristinehamn lenalle@telia.com	072-563 30 33
(Ersättare)	Barbro Falken	Branten 3 681 52 Kristinehamn bfalken@yahoo.se	070-602 86 49
Härnösand stift 10 (Ordinarie)	Maria Antonic	Kniphammargatan 13 853 56 SUNDSVALL maria.antonice@tele2.se	070- 378 00 55
(Ersättare)	Priscilda Helenius	Axvägen 3 A 8 53 50 SUNDSVALL priscildahelenius@comhem.se	060-12 12 48 0730-40 83 98
Luleå Stift 11 (Ordinarie)	Anders Boström	Södergatan 4 914 41 RUNDVIK anders.bostrom.svl@telia.com	0930-300 75 0703-99 22 97
Visby stift 12	Vakant		
Stockholms stift 13 (Ordinarie)	Gunnel Berggren Larsson	Skärgårdsvägen 262 D 139 31 VÄRMDÖ gunnelberggrenlarsson@gmail.com	0702-28 31 16
(Ersättare)	Jimmy Ullgren	Nyhagsvägen 10 186 42 Vallentuna jimmy.ullgren@telia.com	0705-55 47 39

ÖVRIGA FUNKTIONÄRER

REVISORER Ordinarie	Lena Karin Lundgren	Frösövägen 29 B 832 44 FRÖSÖN lundgren.balk@comhem.se	0706-75 18 04
	Rolf Gustav Svedberg	Risslersgatan 21 B 832 43 FRÖSÖN	063-12 95 71 0706-37 16 72
REVISORER Ersättare	Lennart Eskilsson	Vankivavägen 13 B 281 49 HÄSSLEHOLM	0433-711 87 0451-62 238
	Sarah Svensson	Sundsvall	
HELA MÄNNISKAN Representant (Ordinarie)	Anita Mörkenstam	Nockeby kyrkväg 60, 1 167 74 BROMMA	0702-54 00 47
SENSUS Representant (Ordinarie) (Ersättare)	Priscilda Helenius	Axvägen 3 A 853 50 SUNDSVALL priscildahelenius@comhem.se	060-12 12 48 0730-40 83 98
	Hans Magnér	Södra Åsavägen 15 370 24 NÄTTRABY magner@live.se	0457-350 79 0768-98 59 81
IDEELLT FORUM Representant (Ordinarie) Ersättare	Magnus Wittgren	Sarvgränd 2 E 216 12 LIMHAMN mangehbg6@hotmail.com	072-535 10 80
	Gudrun Eklund	Trollhättan	
VALBEREDNINGEN Ordförande	Kjell-Arne Green	Strömbergsgatan 1 363 57 HÖGANÄS kjell-a_green@hotmail.com	042-33 15 05 073-960 39 03
FÖRBUNDSBUTIKEN	Berit Olsson	Rausvägen 57 255 92 HELSINGBORG	042-293933
	Gert Råvik	Planteringsvägen 102c 252 31 Helsingborg gertravik2@gmail.com	0730-355689

Webbmaster Johan Liw.

TACK!

till alla församlingar och kyrkokörer som
väljer Dagboken kyrkoåret 2018-2019

Göran Lomaeus & Anders Nordberg
Dagboken förlag och Svenska Kyrkans Lekmannaförbund

ÅRETS TEMA:
Den gudomliga
musiken!

Med sju studie-
cirkelräffar i
sensus regi

På dagbokenforlag.se kan ni beställa och
läsa om Dagbokens innehåll och historia.

Guds barn

Namnet Guds barn går tillbaka på fjärdedag jul, alltså den 28 december, som tidigare kallades *"Menlösa barns dag"* och som numera heter *"Värnlösa barns dag"*.

Fram till 1772 var det en helgdag, och då lästes samma evangelium som på söndagen efter jul, alltså texten om barnamorden i Betlehem. Julkrubban på juldagen och evangeliet om det nyfödda barnet, änglasången, stjärnan och herdarna har nu förbytts i en helt annan scen. Josef och Maria har tagit sitt barn i landsflykt. Evangeliet om en stor glädje och fred på jorden har nu skiftat till ett budskap om mörker, fruktan, sorg och död. Stjärnan över Betlehem var dock ett hoppets tecken. Den påminner om att han som vilade i krubban är en furste av Davids hus. Hoppet innebär att det nyfödda barnet, liksom alla barn, står i symbios och kommer att föra med sig nya möjligheter för mänskligheten. Samtidigt påminner stjärnan oss om alla som har förföljts i mänsklighetens historia. Barnens existens och egenskaper är inordnade i Guds rike och väcker hopp om tro och om evigt liv.

Alla tre texterna knutna till söndagen efter jul handlar om barnskapet hos Gud – Att tillhöra Guds rike.

Gammalttestamentlig läsning:

"Kungen av Egypten talade med de hebreiska barnmorskorna – en hette Shifra och den andra Pua – och sade: 'När ni hjälper de hebreiska kvinnorna vid förlösningen, se då efter: är det en pojke skall ni döda honom, är det en flicka får hon leva.' Men barnmorskorna var gudfruktiga och gjorde inte som kungen hade befallt utan lät pojkarna leva. Då kallade kungen dem till sig och frågade varför de gjorde så. De svarade: 'Hebreiska kvinnor är inte som egyptiska. De är starka, de har fött innan barnmorskorna hinner fram.' Gud lät allt gå väl för barnmorskorna, och folket växte till och förökade sig kraftigt, och eftersom barnmorskorna var gudfruktiga lät Gud

dem får hem och barn." Andra Mosebok 1:15-21.

Texten är hämtad från Bibelns berättelse om det förtryck som israeliterna var utsatta för i Egypten. Berättelsen handlar om tiden efter det att Josef och hans bröder och alla deras samtida hade avlidit och om tillståndet hos Guds eget folk som var fruktsamma och som växte till och blev så talrika att hela landet uppfylldes av dem. Egyptens nye kung som ingenting visste om Josef fruktade att israelerna skulle bli alltför talrika och starka, att de vid den händelse krig skulle bryta ut skulle kunna ansluta sig till Egyptens fiender och kämpa mot egyptierna. Man satte fogdar över israeliterna för att kuva dem med hårt arbete. Ju mer man förtryckte israeliterna, desto fler blev de och desto mer bredde de ut sig så att egyptierna kände sig hotade. Guds relation, omsorg om och kärlek till såväl de israeliska gossebarnen som till de hebreiska barnmorskorna – *Gud rikets närvaro* – resulterade i kraftig tillväxt bland israeliterna och i välgång för barnmorskorna – Guds barn.

Epistel:

"Stå kvar vid det som du har lärt dig och fått visshet om. Kom ihåg vilka lärare du har haft och att du ända sedan dina barnaår är hemma i de heliga skrifterna; de förmår ge dig den kunskap du behöver för att bli räddad genom tron på Kristus Jesus." Andra Timoteosbrevet 3:14-15

Från Apostlagärningarna 16:1 hämtar vi kunskap om Timoteos, som mycket ung mötte Paulus i Lystra under Paulus andra missionsresa. Timoteos mor var kristen judinna medan fadern var grek. Till Ti-

moteos skrev Paulus senare att Timoteos var hans äkta och kära barn i tron. Paulus skrev till Timoteus efter den andra missionsresan då Timoteos hade följt med Paulus och Silas och bad honom hålla fast vid det han hade lärt och ända sedan sina barnaår etablerat i kunskap i de heliga skrifterna. Inte någon människa får vara den yttersta normen för den som tror. ***Skiften – Bibeln – är den yttersta normen.*** Med *de heliga skrifterna* menar Paulus, Gamla Testamentet, vilket Timoteos var införstådd med ända sedan barndomen. Paulus säger att det är just detta Gamla Testamente, som kan frälsa en människa, om man läser det i tron på Kristus och i det ljus, som kommer från honom. Något som är i grunden väsentligt för vår tro på Skriften och erfarenhet av den är att den är genomad av Gud. Gud har blåst in sin Ande i Skriften. *Skriften är ett levande ord i vilket Gud möter oss.* Ordet handlar inte bara om Gud, utan *i Ordet är det Gud som handlar.* Det är därför detta Ord – på ett sätt som inget annat – kan ge undervisning nämligen om Gud och om sådant som vi aldrig annars kunde veta om honom, och hans avsikter med oss, vidare bestraffning eller, som ordet också kan betyda, en avslöjande överbevisning som röjer våra fel och ställer oss till svars. Ordet kan vidare ge upprättelse så att det rätta förhållandet till Gud blir återställt och slutligen fostran i rättfärdighet, det vill säga helgelse. På det viset utför Gud sitt verk med en människa, så att hon kan förverkliga sin bestämmelse att leva som hans barn och bli till välsignelse för andra.

I Paulus första brev till Timoteus hör vi för första gången hur ett Jesusord räknas till Skriften – Skriften säger ju: *"Bind inte ihop munnen på oxen som tröskar"* och *"Arbetaren är värd sin lön"*. (5:18). Både evangelierna och de apostoliska skrifterna hörde till *"de heliga skrifter som frälsar"*. Vad Paulus säger om Gamla Testamentet bekänner vår kyrka som hela Bibeln.

Evangelium:

"Folk kom till Jesus med barn för att han skulle röra vid dem. Men lärjungarna visade bort dem. När Jesus såg det blev han förargad och sade: 'Låt barnen komma till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de. Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig ditin.' Och han tog dem i famnen, lade händerna på dem och välsignade dem." Markus 10:13-16

Evangelietextens innehåll där barn bars fram till Jesus föregicks i Markus och Matteus skildringar av Jesus och hans lärjungars vandringar i Galileen, Jesu undervisning, Brödndret, Jesus på härlighetens berg, Underverk i Jesu namn, Förförelser, Jesu syn på äktenskap och skilsmässa uttalad när Jesus nu kom till andra sidan Jordandalen utefter den vanliga pilgrimsvägen genom Perea på väg till Jerusalem. Fariseerna och de skriftlärdade befann sig inte sällan i Jesu närhet och de försökte ständigt snärja honom. Strax efter ett sådant möte med en utläggning av Jesus knuten till äktenskap och till vad det innebär att i denna relation vara Guds barn nämligen att följa Guds goda vilja och hans lag, kom några mödrar och bar fram barn till Jesus – spädbarn, nyfödda enligt Lukas. Lärjungarna motade bort dem, snäste av och var en smula bryska mot människorna. De hade vid flera tillfällen hört hur svårt det är att komma in i Guds rike. De började ana att Gud kräver mycket. Nu fick de lyssna till Jesu ord utan att begripa! Jesus tycktes mena att de borde ha begripit bättre. Jesus tog barnen upp i sin famn och lade händerna på dem till ett tecken på att han tog dem upp i sitt rike. Guds rike fanns och finns hos Jesus. Jesus sa att riket tillhörde också barnen, och att den som inte tog emot Guds rike som ett barn, skulle aldrig komma ditin. Ibland kan det se ut som om det är övermänskligt att komma in i Guds rike, och ibland som här heter det att vi alla måste bli som små barn som ingenting förmår och ingenting förstår för att komma in i Guds rike. Lärjungarna menade troligen att barnen inte kunde ta emot Riket. Barnen måste ju först veta vad de gjorde. Detta synsätt kan böttna i okunskap om vad verklig nåd innebär. Ingenting hos oss kan göra oss värdiga att få del i Riket. Vi kan bara ta emot! Just barnen tar emot på rätt sätt. Hos oss vuxna finns motstånd. Vi vill inte avvika från våra Gudsfrånvända seder och bruk eller också vill vi göra något själva för att visa

att vi duger. Det är inte så Jesus vill att vi ska komma. Vi ska komma som den som ingenting förmår och ingenting förstår. Jesus vet allt och Han förmår allt. Därför sätter vi vårt hopp till honom!

När Jesus hade instiftat dopet och den urkristna missionen kom igång frågade man sig om också barnen kunde ta emot dopet. Här fick man svaret, Det var inte de små, som först måste bli stora för att kunna komma in i Guds rike. Det var de stora som måste bli som barn – helt beroende av att få något, som de inte kunde förtjäna. Det är det största av allt, att vi genom dopet och tron får vara Guds barn. Guds son, Kristus Jesus är vår broder och med honom är vi medarvingar till himmelens härlighet. Genom att Gud lät sin son bli barn i Betlehems krubba får vi bli barn hos Gud. Jesu fattigdom blir vår rikedom.

Det svenska substantivet *barn* kommer av verbet *bära*. Som troende kristna blir vi burna i Guds händer genom jordelivets höjder och dalar. Jesus söker upp de vilsekomna och sargade lammen och bär dem på sina axlar till tryggheten och glädjen. Han är den gode herden och han har sinne för barnen, för de små.

Att Guds rike tillhör barnen – sådana som de - läses vid varje dop i vår kyrka. Dopet betyder att Jesus öppnar sin famn också för de små och välsignar dem. Dopvattnet åskådliggör Jesu jordiska kropp. Guds Son är närvarande och tar emot de små. Barnen behöver Guds rike för också de är syndare. Guds barn har alltid tillgång till syndernas förlåtelse i Guds rike. De små tillhör inte Guds rike automatiskt – men Guds rike är också för dem. De har ännu ingen tro, ingen kunskap men de läggs i Guds armar och de blir välsignade. Det räcker som startpunkt för ett livslångt barnskap hos Gud. Så blir nåden tydlig och vår egen förtjänst får sin rätta plats.

Att ta emot Guds rike som ett barn för tankarna till barnets värld, obegränsad och många gånger oförutsägbar och obegriplig. Ett barn tar emot, litar på, lutar sig tryggt mot – utan att själv begripa. Barnet bara är. Jesus tackar sin himmelske Fader, för att han har dolt trons mysterium för *"de visa och kloka och uppenbarat det för de små"* (Matt 11:25) Om än inte undantagslöst är barn trygga, glada, beroende och tar reservationslöst emot allt som de får av sina föräldrar. Så-

dana vill Gud ha oss. Därför är barnasynet viktigt att vårda. I Guds rike välkomnas barnen, inte med den vuxnes ofta lite nedlåtande attityd. I Guds ögon tillhör barnen den grupp människor som är beredda att ta emot det som uppenbaras för dem: de små, de som i världens ögon inte betyder så mycket. Det var inte svårt för barnen att se vilken gåva Jesus hade gett dem, bara de kom fram till honom. De hade plats i himmelriket. Därför måste de få befrias ur sitt jordiska sammanhang för att få leva som Guds egendom. Så viktig är predikan om Guds barn för oss vuxna att Jesus kallar fram ett barn och ställer det mitt ibland oss och säger: *"Sannerligen säger jag er: Om ni inte omvänder er och blir som barn, skall ni inte komma in i himmelriket."* (Matt 8:3) Hur litet ett barn än är äger det sitt fulla himmelska värde hos Jesus. Det är inte något som stiger i värde genom fostran, utbildning, karriär etc. Det barnskapet rymmer allt det som Jesus med välsignelse skänker av nåd, då han är utgiven som Sonen och Frälsaren. Den som tar emot Guds rike som ett barn, kommer in i det rike som inte är av denna världen.

Att föra barnen till Jesus genom att låta döpa dem är inte självklart för alla föräldrar. Vi bör berätta för våra barn och barnbarn vad dopet betyder för oss och att vi en gång härigenom kommit inom räckhåll för Guds Ande, som gav oss gåvan att kalla Gud för Fader/Pappa. Samma plikt att berätta om Gud och Jesus ska vi förvalta genom att läsa ur Bibeln om Jesus, genom att be Vår Fader och genom att be tillsammans med barnen. Om vi har vår trygghet fast förankrad i Jesus minimerar vi risken att flytta över vår oro på våra barn. Det är viktigt att barnen får uppleva att vi i allt det som sker får kraft att lita på Jesus. Vi är inte starka på grund av att vi är vuxna. När vi är svaga såsom barn är vi starka. Inget annat än en sådan tro på Herren Jesus Kristus kan hjälpa dem i deras utsatthet.

Att föra barnen till Jesus är också att ta med dem till gudstjänst. Där har de sin plats (jfr. Jesu uttalande vid 12 års ålder i templet: *"Visste ni inte att jag bör vara där min Fader bor?"*). I Guds rike finns både stora och små och de vuxna får rätt att kallas Guds barn: *"Åt alla dem som tog emot honom, gav han makt att bli Guds barn, åt dem som tro på hans namn."* (Joh 1:12)

Anders Nordberg

Lekmannaförbundet i Växjö stift

Höstkonvent med inspirationssamling på Tallnäs stiftsgård Förbundsjubileum 100 år

Lördagen den 22 september samlades ett stort antal medlemmar från Lekmannaförbundets kårer i Växjö stift till höstkonvent och 100-års jubileum på Tallnäs stiftsgård i det egna stiftet.

Konventet inleddes med kaffe och smörgås. Därefter samlades deltagarna till Herdemässa i stiftsgårdens kapell. Mässan med predikan över ämnet "Andlig Klarsyn" och med nattvardsgång förrättades av kyrkoherde emerita Kerstin Wredén.

Efter mässan hälsade ordföranden i Lekmannaförbundet i Växjö stift, Kerstin Göransson, alla varmt välkomna till höstens inspirationssamling och konvent i förening med förbundets 100-årsjubileum.

Kerstin bjöd därefter in deltagarna till stiftsgårdens konferenslokal. Där lämnade Roy Karlsson från Oskarshamn-Döderhults lekmanakår en rapport från Lekmannaförbundets 100-årsjubileum i Uppsala med årsmöte, med utflykter

till Sigtuna, till Uppsala Domkyrka och till Uppsala gamla kyrkogård, med jubileumsmiddag samt avslutningsvis med förböns- och sändningsmessa i Domkyrkan.

Så vidtog gemenskap med inslag av blandad sång och musik, allt från Lina Sandells psalm, Blott en dag... till folkmusik. Kantor Lindor Lindén med sång och piano och Charlotte Felli Crona med sång och violin svarade för ett mycket uppskattat musikprogram.

Välkommen till Tallnäs.

Nattvarden förbereds.

Sång och musik.

Vad vore kyrkan utan söndagsskola och söndagsskoltidningar? Om detta kåserade Göran Gynnerstedt som också föreläste bilder från tre generationers tidningar – söndagsskoltidningar från 1910/12 till 1980-tal.

Härefter fick deltagarna njuta av en utsökt god lunch i samband med vilken Kerstin Wredén informerade om stiftsgården, med historik, med nuvarande lägesbeskrivning och med visioner inför framtiden.

Biskop emeritus Jan-Olof Johanson inledde eftermiddagen med ett föredrag rubricerat: "Mitt Betlehem" och "Den gode Herdens skola". Skolan i Betlehem har ca 350 elever och är en plats där drömmar om framtida tro och hopp frodas. Film från och om skolan visades och upplysning och information lämnades om Svenska Jerusalemsföreningens tidskrift som började ges ut 1917. Efter föredraget höll biskop Jan-Olof en kort andakt. Ordförande Kerstin Göransson framförde ett varmt tack till alla som medverkat och deltagit i konventet och hon bjöd också in alla till stiftsstyrelsemöte (stiftskonvent) att förverkligas i Långaryd under våren 2019.

Jubileet avslutades med tacksägelse, kaffe och ostkaka. Efter en minnesrik dag återvände vi hem för fortsatt arbete i våra kårer.

*Sonja Sjölander
Ledamot i styrelsen för
Lekmannaförbundet i Växjö stift*

Mässa.

Nattvardsgång.

Biskop em Jan-Olof Johansson berättar om sitt engagemang i Den Gode Herdens skola i Betlehem.

Göran Gynnerstedt håller föredrag om gamla söndagsskoltidningar.

Foto: Stiftelsen Brödet/L. Åkerlund

STIFTELSEN BRÖDET

90 SVENSK
KORTLO INSAMLINGS
KONTROLL

Hjälp oss förbättra romernas situation i Rumänien genom att barnen får skolutbildning. Vi driver bl.a. två framgångsrika skolprojekt i landet.

Tack för Din gåva!

PG 900420-1
BG 900-4201
Swish 1239004201

www.stiftelsenbrodet.se
org.nr 802401-2844

Foto: Nuti Hornum

Dietrich Buxtehude

*Dansk-Tysk Kyrkomusiker (Kompositör), Tonsättare och Organist.
Ledande musiker inom den nordiska orgelskolan – 1600-tal.*

Såväl hans födelseort som hans födelseår är osäkra och omtvistade. **Dietrich Buxtehude (1637-1707)** anses ha varit född med namnet **Diderich Buxtehude** (dansk stavning), med av ett flertalet forskare ansedda Helsingborg som födelseort – vilken stad vid denna tid (1637) tillhörde Danmark.

Som femåring flyttade han med familjen från Helsingborg till Helsingör efter det att fadern hade anställts som organist i stadens köpmanskyrka, S:t Olaf (S:t Olai). Redan som mycket ung visade Dietrich en ovanlig musikalisk begåvning. I Lübeck i Tyskland uttalade Dietrich (tysk stavning) senare i livet att han erkände Danmark som sitt hemland varifrån han kom till Lübeck 1668. Dietrichs far **Johannes Buxtehude** härstammade från Oldesloe i hertigdömet Holstein, som då var en del av den danska monarkin och som numera tillhör Tyskland. Dietrichs mor hette **Helle Jespersdatter** och var av dansk härkomst. Flertalet forskare har kommit fram till att Dietrichs musikalitet och kunskaper hade sin grund i undervisning och praktik hos fadern som hade ett avgörande infly-

tande på honom. Dietrichs far, Johannes Buxtehude var under många år organist i S:t Olafs kyrka i Helsingör.

Dietrich själv återflyttade till Helsingborg omkring 1657 där han 20 år gammal erhöll sin fars tidigare ämbete vid Mariakyrkan. Han etablerades sålunda som organist vid Mariakyrkan (Marienkirche 1657/1658-1660. Dietrich stannade i Helsingborg i tre år. Lönen var låg och Dietrich blev snart skuldsatt. När skuldsättningen var som störst var den ca 40 daler, motsvarande en halv årslön. Genom och efter det att kriget mellan Danmark och Sverige bröt ut miste Dietrich sin tjänstebostad i Helsingborg. Helsingborg kom genom freden i Roskilde 1658 att tillhöra Sverige, ett för Dietrich främmande herredöme. Dietrich sökte och fick i konkurrens med en organist från Landskrona år 1660 en tjänst som organist i Mariakyrkan i Helsingör, en kyrka som främst var gudtjänstrum för den tyska befolkningen i staden.

Ryktet om Dietrich Buxtehude i Helsingör spred sig till Tyskland och 1668 ca ett år efter det att orgelmästaren i Mariakyrkan i Lübeck **Franz Tunder**, hade lämnat jordelivet fick Dietrich efter provspelning tjänsten och flyttade i följd härav i april samma år till Lübeck.

Dietrich Buxtehude efterträdde således Franz Tunder och Dietrich kom att verka i Marienkirche (S:t Marys Church) fram till sin död 1707. Dietrich blev i Lübeck en av sin tids mest betydande kompositörer. Kyrkan hade två orglar, en orgel

för stora samlingar och en mindre orgel för mindre samlingar, t.ex. vigslar och begravnings.

Dietrich föregångare Franz Tunder var född i Lübeck. Lite är känt om hans tidiga liv men hans talang var tillräcklig för att han vid 18 års ålder skulle utnämnas till *hovorganist* hos Frederik III, hertig av Holstein-Gottorp, i Gottorp. Några år tidigare hade Tunder vandrat till Italien med **Johann Heckelauer**, och det är troligt att han där studerade tillsammans med bland andra **Girolamo Frescobaldi** då han vistades i Florens.

Mellan åren 1632 och 1641 arbetade Tunder i Gottorp som "huvudorganist". År 1641 utnämndes han som förste organist i Marienkirche, och kom dit efter **Peter Hasse**. År 1647 blev han också administratör och kassör. Han behöll de här funktionerna under resten av sitt liv fram till sin död 1667. Hans efterträdare blev 1668 sålunda Dietrich Buxtehude. Dietrich följde i Tunders fotspår och han gifte sig år 1668 med Tunders dotter **Anna Margarethe**. Vid denna tid var det inte ovanligt att man gifte sig med sin föregångares i yrket, dotter. Dietrich och Margarethe fick sju döttrar och alla döptes i Marienkirche. Den förstfödda dottern dog som spädbarn.

Efter sin pensionering från S:t Olafs kyrka i Helsingör flyttade Dietrichs far Johannes år 1673 till familjen i Lübeck. Ett år senare 1674 dog Johannes och Dietrich komponerade den musik som kom att spelas under faderns begravning. Dietrichs verksamhet, engagemang och välbefinnande i den "fria" staden Lübeck medförde tillväxt, självständighet, kvalitet, och bredd och hans musikaliska verksamhet blev alltmer omtalad och känd. Han organiserade och etablerade 1673 en serie kvällsmusikföreläsningar, tidigare

Föräldrahemmet i Helsingör.

initerade av Tunder, och fortsatte därefter med denna s.k. "Abendmusik" som blev omtalad och som besöktes av många - en lång serie av fria konserter i Marienkirche – evenemangskonserter med orgel- och körmusik traditionsenligt varje år under de fem söndagar som närmast föregick jul. Denna tradition fortgick ända fram till år 1810. Två av de ryktbara och beundrande intressenterna som 1703 reste till Lübeck för att träffa Dietrich Buxtehude som då var äldre och redo att gå i pension var **George Friedrich Händel** och **Johann Mattheson**. Dietrich erbjöd Händel och Mattheson sina uppgifter, sin ställning, i Lübeck under villkor att den organist som antog erbjudandet måste gifta sig med Dietrichs äldsta dotter, Anna Margareta. Såväl Händel som Mattheson avvisade erbjudandet och lämnade Lübeck efterföljande dag.

År 1705 vandrade så **Johann Sebastian Bach** från Arnstadt till Lübeck, en vägsträcka om ca 450 km, för att träffa den framträdande organisten Dietrich Buxtehude och för att höra honom spela. Bach träffade Buxtehude och undervisades många månader av honom under såväl 1705 som 1706. Både Händel och Bach ville följa Buxtehude i dennes musikaliska skapande och verksamhet i Marienkirche (S:t Mary) men villkoret för inträde i Dietrichs arbete var obevekliga giftemål med Anna Margareta vilket resulterade i att fortsatt undervisning och samarbete uteblev.

Född ett halvt århundrade efter **Heinrich Schütz**, den tyska musikens far, och

mindre än ett halvt sekel före Johann Sebastian Bach kom Buxtehude att bli en levande länk mellan grundaren av protestantisk barockmusik (H. Schütz) och dess störste mästare (J.S. Bach). Den väg som leder från Kapellmästaren i Dresden (H. Schütz) till organisatören i S:t Mary i Lübeck (Buxtehude) och vidare till Thomas-skolan i Leipzig (Bach) är utmärkande och av avgörande betydelse för den tyska 1700-talsmusiken.

När intresset för Buxtehude väcktes efter en lång period av glömska växte sig ryktet om honom starkt, ett rykte som resulterade i att han blev den mest kände kompositören i Tyskland före Bach. Under de senaste decennierna har man också upptäckt att Buxtehude var en enastående kompositör av kyrklig körmusik och i den egenskapen värdig att inordnas tillsammans med Heinrich Schütz och Johann Sebastian Bach.

Under hela sitt liv – först i Helsingborg, senare i Helsingör och slutligen nästan 40 år i Lübeck – var Buxtehude anställd som organist. Han fungerade aldrig som körledare även om han hade ett djupgående intresse för och också skrev vokalmusik. Ca 120 verk med Buxtehudes körmusik, har överlevt till nutid, flertalet på grund av att de samlades in av Buxtehudes vän **Gustav Düben** som var kapellmästare vid hovkapellet i Stockholm. Cirka 100 av dessa kompositioner skrevs från 1680 till 1687 och resterande 20 kompositioner skrevs tidigare under åren 1667-1680.

Ingenting är känt om Buxtehudes musik, skriven under de senaste 20 åren (1687-1707). En stor del av Buxtehudes verk saknas men det finns åtskilliga bevis på att t.ex. vokalmusik (körmusik) utgör en stor del av hela hans produktion. Till skillnad mot Schütz och Bach som producerade musik skriven för röster i samband med officiella uppdrag, var Buxtehudes motsvarande verk i allt väsentligt ett resultat av hans spontana känslor. Buxtehude använde bibeltexter och kyrkans psalmer och dåtida eller medeltida helig poesi som textkällor utan koppling till särskilda och snäva uppdrag och behandlade dem i kompakt form eller i olika kombinationer.

Buxtehudes verksamhet och inställningar till olika frågor avslöjar hans mångsidighet och personlighet och gjorde honom till en oöverträffad mästare i sin

tid. Han skrev över 100 orgelverk, ca 120 kyrkokantater (kompositioner skrivna för solosång, kör och orkester med berättande innehåll) och många vokalverk samt även en del kammarmusik. Hans uppdrag som kyrkoorganist innefattade förväntningar på kompositioner som kunde användas vid festivaler, äktenskap och begravningsknutna till de burgna köpmännen i staden. *Hans viktigaste och mest inflytelserika verk anses vara de för orgel, som inkluderar toccatas, preludes, fugues, chaconnes, kompositioner baserade på koraler och en passacaglia som Bach efterfrågat.* Preludierna var och är vanligtvis korta och de har, med ett undantag, till skillnad mot Bachs inte någon koppling till den omgivning som följer dem. De flesta preludier, skrivna för cembalo, saknas, *Buxtehudes uppgift som organist* vid Marienkirche under resten av sitt liv innefattade också ett officiellt uppdrag – att tillhandahålla församlingskoraler (psalm- och orgelmusik) och uppgifter att fungera som *kassör, sekreterare och affärsförvaltare i kyrkan*. Dietrich Buxtehude lämnade jordelivet den 9 maj 1707. Kyrkan i Lübeck hittade en ny organist som var villig att gifta sig med Dietrichs dotter, Anna Margareta! År 2007 var det 300 år sedan Buxtehude lämnade jordelivet vilket uppmärksammades runtom i världen, inte minst i Lübeck, där han ligger begravd i Mariakyrkan (Marienkirche). En minnestavla finns i väggen i den norra delen av koret. Under år 2007 firades jubilarerna med Buxtehudefester, symposier och konserter.

Anders Nordberg

Sammanfattning av tillkomna verk Dietrich Buxtehude

Kantater - 112 st
Blandad Vokalmusik - 113-135 st
(Liturgiska verk - 2 st)
(Bröllopsarior - 8 st)
(Kanon - 2 st)
(Ej bevarade verk - 3 st)
(Abendmusik - 8 st)
Orgelverk - 136-225 st
(Koralpreludier - 47 st)
(Magnificat - 3 st)
(Canzonetta för klaverinstrument eller orgel - 1 st)
Verk för Cembalo - 226-251 st
Kammarmusik - 252-275 st
Appendix - 1-13 st
(Tiviselaktiga verk - 1-8 st)
(Felaktigt attribuerade verk - 9-15 st)

Lekmannaförbundet i Karlstads stift
Åmåls församlingskår – 80-årsjubileum
 Onsdagen den 10 oktober 2018

Åmåls församlingskår i Karlstads stift firade 80-års jubileum onsdagen den 10 oktober.

Jubileet inleddes med mäsas i Åmåls kyrka där kårens ordförande komminister och kyrkoherde emerita Inger Ekström hälsade medlemmar, gäster och övriga närvarande välkomna i Kristus, predikade med Tacksägelsedagens Lovsångstema (Psalt 65: 9-14) i fokus och bjöd in till (admission) att motta altarets sakrament. Inger bad i mässan en av våra äldre och älskade Förböner som används företrädesvis vid Söndagsbön/Veckobön:

"Herre, vår Gud, vi ber dig: Styrk och led vår kyrka och samla ditt folk kring ordet och sakramenten. Låt ditt evangelium nå ut i hela världen och väcka levande tro. Gr dina vittnen kraft, när de får

lida för din skull. Skydda vårt land och ge vishet åt dem som har fått förtroende och ansvar i vårt samhälle. Välsigna vårt arbete. Ge världen fred och rättvisa. Ge oss dagligt bröd och stärk vår vilja att dela med oss åt dem som lider nöd. Låt våra hem präglas av sammanhållning, trygghet och öppenhet. Gör vår församling till ett hem där vi får mötas i bön, arbete och gemenskap. Kom Herre till de sjuka, sörjande och ensamma. Sänd oss till dem som behöver vår omtanke och vårt stöd. Följ oss hela livet med din nåd och låt oss till sist komma hem till din eviga glädje. Genom Jesus, Kristus, din Son, vår Herre. Amen."

Efter mässan i Åmåls kyrka samlades kårens medlemmar och gäster i kyrkans församlingshem där kåren bjöd in till en ytterst smakfull jubileumsmåltid.

I anslutning till måltiden framfördes flera gratulationshälsningar från såväl stiftsförbundets styrelse med ordförande Björn Larsson i Kristinehamn och inte minst genom Barbro Falken likaledes från Kristinehamn som därtill till minne av jubileet överlämnade en penninggåva till Svenska kyrkans Internationella arbete. Efter minnestal och historik, lämnad av Solweig Andersson, frambar kyrkoherde Lotta Cohen och Sonja Holmström gratulationer från kyrkorådet i församlingen varpå förbundsordförande Anders Nordberg gratulerade med hälsningar från förbundet på riksnivån. Anders överlämnade ett Diplom med bibelord hämtade från 1 Petrusbrevet 4:10-11 och därtill lämnade Anders upplysning om en gåva från riksförbundet ställd till Svenska Kyrkans Internationella arbete – Sydsudan.

Minnestalet och historiken hade sin an-sats den 10 oktober 1938 då Kyrkobrödrakåren i Åmål bildades. Kyrkobrödrakåren fick senare under seklet namnet Åmåls Församlingskår. Initiativtagare 1938 var rektorn och prästen *Josef Frem-ling*. Vid denna tidpunkt bestod kåren av drygt 20 medlemmar och ett intensivt yttre arbete bedrevs bl.a. med besök på stadens ålderdomshem. Fremling omgav sig med många goda medarbetare t.ex. folkskollärare och sedermera rektor *Jens Ellström*, frisörmästare *Gösta Haglöf*, lokförare *Martin Resare* och bankkamrer *Georg Högström*, sistnämnde Högström tillika under en tid ordförande i konventsrådet i Lekmannaförbundet i Karlstads stift. Andra namn som bör kommas ihåg är *Stig Andersson*, *Yngve Johans-son*, *John Johansson*, *Bengt Trång* och *Folke Nilsson* – därtill många, många andra. Till dem hör kårens första kvinnliga ordförande *Maj Gustavsson* och nuvarande *Inger Ekström*, komminister och kyrkoherde emerita i Åmål.

Under såväl vår- som höstterminer har sammankomster hållits med förplane-rade program t.ex. gemensamma guds-tjänster, bibelstudier, reseskildringar, sång- och musikevenemang samt fak-tiska utflykter till olika orter. Uppskat-tad samverkan med kårerna i Säffle, Kila-Tveta och Mellerud har förekom-mit. Församlingskåren har varit repre-senterad vid stifts- och rikskonvent och kåren har för sin verksamhet från Åmåls församling vid olika tillfällen mottagit kostnadsanslag. Kåren har därtill inte

sällan mottagit stöd och hjälp från för-samlingens alla medarbetare, såväl från anställda som från ideella krafter. Antalet medlemmar i kåren var 35 st år 1978, det första år då kvinnor fullt ut kunde bli och vara medlemmar i Lekmannaförbundet. I början av år 2018 var medlemsantalet 27 st. Först 1986 blev en kvinna invald som medlem i kårens styrelse. En av de kvinnor som blev invalda var Rose Marie Hellberg. År 1986 var den årliga med-lemsavgiften till förbundet och kåren 35 kr. Numera uppgår medlemsavgiften till 100 kr.

Under 1980-talets mitt infördes vid natt-vard en möjlighet att doppa brödet i vinet (intinktion) och att därefter på detta sätt samtidigt inmundiga såväl bröd som vin

utan att separat inta brödet och därefter dricka ur bägaren. Bakgrunden till denna ordning var en rädsla över att bli smittad av ovälkomna bakterier. Detta nya sätt att ta emot nattvarden på var inte välkom-met i kåren. Under samma decennium hade kåren ofta besök från andra kårer i Karlstads stift. Kyrkoherde *Henry He-der* med hustru deltog ofta med kaffe och dopp och höll samtidigt många olika och uppskattade betraktelser hämtade från Bibeln. Henry Heder var ledamot i kå-rens styrelse 1987 – 1996.

Under år 1996 fanns 17 kårer i Karlstads stift. I köket hos kåren i Åmål fanns då *Margit Trång*, *Maj Gustavsson* och *Ester Johansson*.

Inger Ekström.

Barbro Falken, sekreterare i stiftsförbundet.

Sonja Holmström.

Kyrkoherde emerita Inger Ekström.

Kyrkans altarsats.

Den 10 oktober år 1998 firade **kåren 60-årsjubileum**. Vid detta jubileum medverkade *Rune Freiholtz, Arne Andersson, Wilhelm Hessel och Mokören*.

År 2003 bjöds kåren in till **100-årsjubileum hos Frälsningsarmén**. Den 15 oktober samma år firade **kåren 65-årsjubileum**. På programmet stod att läsa att Abdulla och Noah skulle berätta om förhållandena i Israel. *Irma Larsson* förmedlade en historik över kårens verksamhet under de 65 åren och *Lennart Åberg* svarade för sång och musik. I köket fanns *Aina Svensson, Ruth Samuelsson, Vivianne Nilsson* samt medhjälpare.

Rut Samuelsson och Solweig Andersson representerade kåren under förbundets **Rikskonvent 2006 i Östersund** och såväl Rut som Solweig representerade kåren vid förbundets **Rikskonvent 2010 i Stockholm** i augusti.

Den **11 oktober 2008** firade **kåren 75-årsjubileum**. Dåvarande kyrkoherde och ordförande i kåren *Inger Ekström* predikade och svarade för jubileumsmässan. Bland inbjudna gäster och deltagare fanns ordföranden för Svenska Kyrkans Lekmannaförbund, *Anders Nordberg*, med hustru *Inga* och kommunalrådet *Kurt Svensson*. Gratulationstal hölls och diplom lämnades från riksförbundet och gåvor lämnades bland annat till Svenska Kyrkans internationella arbete.

År 2012 representerades kåren av *Solweig Andersson* i det **Rikskonvent** som ägde rum i Rättvik.

Den **7 oktober 2013** firade **kåren 75-årsjubileum**. Såväl ordföranden för Svenska Kyrkans Lekmannaförbund i Karlstads stift, *Birgit Larsson*, som dåvarande redaktören för förbundets tidskrift "Lekman i Kyrkan", *Britt-Louise Madsen*, höll tal och gratulerade. *Hans-Ingerz* svarade för underhållning.

Den **25 juli 2015** var kåren inbjuden till Baptistkyrkan i Åmål, där kåren och många inbjudna gratulerade och firade kårordföranden och kyrkoherde Inger Ekström som fyllde 75 år.

År 2016 representerades kåren och Lekmannaförbundet i Karlstads stift av *Solweig Andersson* under det Rikskonvent som under sommaren hölls i Helsing-

borg. **Samma år den 26 oktober** var kåren inbjuden till höstfest i Kila.

I dag **den 10 oktober 2018** när församlingkåren firar 90-års jubileum finns *Marianne Lundberg och Mai Jonasson* i tacksamhet med oss som hjälpredor i köket och som allt i allo i övrigt.

Ett varmt tack riktas till alla i församlingkåren för deras trogna arbete! Det är med speciell tacksamhet som vi minns och för tanken till de medlemmar som har fått gå hem till Gud. Vi hedrar bäst deras minne genom att i ödmjukhet och med Guds hjälp dels vara trofasta, dels fortsätta utföra deras verk.

Solweig Andersson
Åmåls församlingkår

Solweig Andersson broderade till jubileet en duk med änglar i par och i cirkel där inte någon ängel var (är) riktigt lik någon annan. Duken överläts till riksförbundet som framförde ett stort och varmt tack för denna gåva.

Lekmannaförbundet i Lunds stift
Inspirationsdag – Höstsamling i Lund
Svenska Kyrkans Lekmannaförbunds 100-årsjubileum
 uppmärksammas lördagen den 20 oktober 2018

Lekmannaförbundet i Lunds stift bjöd in till en Inspirationsdag i Lund med fokus på förbundets tema "Var barmhärtiga, så som er Fader är barmhärtig", lördagen den 20 oktober 2018.

Inspirationsdagens sammankomst hölls huvudsakligen på Scandic Star, ett konferenshotell beläget ca två kilometer sydost om Lunds centrum. Efter förmiddagskaffe samlades de drygt hundra deltagarna i stora konferenssalen där stiftsförbundets ordförande Magnus Wittgren inledde med att hälsa alla de närvarande välkomna och med att upplysa om att förbundet detta år fyller 100 år. Magnus uttryckte glädje över att så många hade kommit väsentligen från kårer hemmahörande i Lunds stift och välkomnade särskilt förbundsordföranden Anders Nordberg, representanten från SENSUS, studieförbund, Pernilla Aaghard, ordföranden för Lekmannaförbundet i Växjö stift, Kerstin Göransson, och flera tidigare ledamöter i stiftsförbundets ledning. Magnus vände sig också med ett välkomnande till prästen Maggie Signäs, till kyrkomusikern Marie Nanor och till kyrkomusikern Joachim Olsson med upplysning till de närvarande om att de tre senast omnämnda skulle komma att svara för en stor del av dagens program.

Magnus vände sig härefter till Gert Råvik och till Berit Olsson från Helsingborg och lämnade med ett välkomnande härigenom upplysning om Förbundsbutikens närvaro samt underströk vikten av att handla i butiken i så stor utsträckning som möjligt. Så lämnade Magnus upplysning om att biskop Johan Tyrberg och biskop emerita Christina Odenberg skulle delta i ett panelsamtal "Lekmannaskap och Lärjungaskap" under eftermiddagen. Magnus uttryckte glädje över sammankomsten genom orden "Det är fint att vi får vara samman här i dag och dela gemenskap och glädje. Vi får sluta dagen med mässa i Domkyrkan. En sån här dag gör sig inte av sig själv och jag vill passa på att redan nu tacka alla som på olika sätt varit/kommer att vara delaktiga under dagen. Ibland när det känns som om jag har alltför mycket omkring mig så återkommer jag till orden ur den psalm som vi snart skall sjunga i vår morgonbön; "kraft till tjänst är tjänstens lön".

Efter morgonbön med psalmsång ledd av Magnus lämnade Magnus information om dagens program och uppmärksammade och välkomnade nu också särskilt f.d. förbundskassören Jan Rask som fick motta applåder.

Kerstin Göransson framförde ett varmt tack för inbjudan till Inspirationsdagen med hälsningar också från Lekmannaförbundet i Växjö stift. Kerstin berättade om den lekmanndag som Lekmannaförbundet i Växjö stift hade anordnat på Stiftsgården Tallnäs den 22 september med mässa förrättad av kyrkoherden emerita Kerstin Wredén och med föredrag om "Mitt Betlehem" och om "Den gode Herdens skola" av biskopen emeritus Jan-Olof Johansson. Kerstin överlämnade också en gåva till Lekmannaförbundet i Lunds stift, en "Kristusbild" utformad av medlemmar i en vänortsförsamling i San Salvador.

Magnus påannonserade kommande programpunkt "Vägmärken – Korsmärken" ett välplanerat, bearbetat och omfattande högkvalitativt sång- och musikprogram där såväl musiken som texterna syftade till att sprida glädje, uppmuntran och reflektion.

I detta väl utförda program (Vägmärken – Korsmärken) medverkade prästen Maggie Signäs, kyrkomusikerna Marie Nanor och Joachim Olsson samt Magnus själv. Under en dryg timma fick deltagarna lyssna till ett väl strukturerat, högkvalitativt och känslofyllt framfö-

Magnus Wittgren.

rande av nu nämnda medverkande med ett program som innehöll nästan allt – teologi med självupplevda händelser, böner, dikter, poesi, psalmer, läsarsånger, väckelsesånger, musicaler etc. med källor personifierade genom namnkunniga upphovsmän, diktare, poeter, författare och tonsättare – upphovsmän som t.ex. Hjalmar Gullberg, Lina Sandell, Dag Hammarskjöld, Bo Setterlind, Benny Andersson, Nils Bolander, Nikolaj Frederik Severin Grundtvig, Göte Strandsjö och Jan Arvid Hellström m.fl.

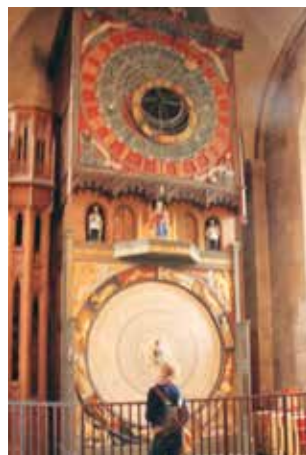
Efter inspirationsdagens nu nämnda centrala programinslag följde en programpunkt som hade formulerats enligt följande "Lekmannaförbundets historia – glimtar från de 100 åren". Förbundsordföranden Anders Nordberg framförde inför denna programpunkt ett varmt tack till Lekmannaförbundet i Lunds stift och till Magnus för inbjudan till denna inspirationsdag, ett tack för det ytterst välplanerade och ambitiösa programmet och Anders uttalade också sin glädje över att få komma till Lunds stift, som är det stift som med råge har flest medlemmar i Lekmannaförbundet av samtliga stift i landet. Anders berättade kortfattat om de besök med jubileer i olika stift som han gjort efter Rikskonvent 2018, i Västerås stift med Köpingsbygdens församlingskår 90 år, i Karlstads stift med Åmåls församlingskår 80 år samt nu kommande i Linköpings stift med Vimmerby församlingskår 80 år. Anders uppmuntrade till ett aktivt, levande och brinnande lär-

Biskop em Christina Odenberg och biskop Johan Tyrberg.

jungaskap och hänvisade till Jesu eget och kanske första gruppmöte och samtal med sina lärjungar på berget utanför Kafarnaum där Han höll sin s.k. Bergspredikan (Matteus 5:1-16; Lukas 6).

- * Saliga de som är fattiga i anden dem tillhör himmelriket
- * Saliga de som sörjer, de skall bli tröstade
- * Saliga de ödmjuka, de skall ärva landet
- * Saliga de som hungrar och törstar efter rättfärdigheten, de skall bli mättade
- * Saliga de barmhärtiga, de skall möta barmhärtighet
- * Saliga de renhjärtade, de skall se Gud
- * Saliga de som håller fred, de skall kallas Guds söner
- * Saliga de som förföljs för rättfärdighetens skull, dem tillhör himmelriket.
- * Saliga är ni när man skymfar och förföljer er och på allt sätt förtalar er för min skull.

Domyrkans astronomiska ur från 1420-talet.

Skyddsmantelmadonnan.

Procession in i Domkyrkan.

Gläd och jubla, er lön blir stor i himlen. På samma sätt förföljdes ju profeterna före er tid. Ni är jordens salt. Men om saltet mister sin kraft, hur skall man få det salt igen? Det duger inte till annat än att kastas bort och trampas av människorna. Ni är världens ljus. En stad uppe på ett berg kan inte döljas, och när man tänder en lampa sätter man den inte under sädsmåttet utan på hållaren, så att den lyser för alla i huset. På samma sätt skall ert ljus lysa för människorna, så att de ser era goda gärningar och prisar er fader i himlen. - Saligprisningarna är bland annat ett uttryck för att de som världen inte ser som lyckliga eller välsignade, verkligen är det ur Jesu perspektiv.

Efter gemensam lunch med samtal och erfarenhetsutbyten över kår- och stiftsgränser inbjöds deltagarna till att lyssna till ett panelsamtal mellan biskopen

Henric Schartau.

emerita Christina Odenberg och biskopen Johan Tyrberg vilka under ledning av Magnus samtalade kring ämnet "Lekmannaskap och Lärjungaskap". Magnus utgick vid sina ansatser till frågor och debattinlägg från Lekmannaförbundets folder, rubricerad "Vilka är vi?" Samtalet kretsade kring frågor knutna till begreppet lekman, till begreppet kyrka, till lekmanarörelsen som organisation, till frivillig oarvoderad tjänst i kyrkan, till hur kyrkan kan medverka till att göra Lekmannaförbundet känt inom och utanför kyrkan och till frågor om delaktighet i kyrkans egen verksamhetsplanering - medverkan eller deltagande i kyrkans egna planerings- och inspirationssamlingar (jfr. präster och diakoner). Även om några definitiva svar inte kunde lämnas och inte heller några beslut kunde fattas var detta en programpunkt som i tacksamhet till Lekmannaförbundet i Lunds stift var mycket viktig, då den med god eftersmak utgjorde en del i Lekmannaförbundets strävan efter att göra förbundet känt inom kyrkan och en strävan efter att få förbli en levande kropp i denna vår kyrka.

Så fortsatte inspirationsdagen med eftermiddagskaffe och med gemenskap kring kaffeborden.

Halvannan timma därefter avgick transporter till Lunds domkyrka där inspirationsdagen avslutades med en Förböns- och Sändningsmessa. För sändningsmässans genomförande svarade biskopen Johan Tyrberg och biskopen emerita Christina Odenberg. Medverkande var också domkyrkokaplan Lena Sjöstrand, biskopens kaplan Agneta Hyllstam, Maggie Signäs och medlemmar ur stiftskonventsrådet. Sångsolister var Marie Nanor och Magnus Wittgren. Organist var Joachim Olsson.

Följande sånger sjöngs av medverkande sångsolister:

- Allenast i Gud söker min själ sin ro, G Nordqvist
- Agnus Dei, W.A. Mozart

Följande psalmer sjöngs:

- nr 298 – Gud ditt folk är vandringsfolket...
- nr 57 - Sin enda grund har kyrkan.

- nr 399 - Vi bär så många med oss...
- nr 698:5 - Helig (Sanctus)...
- nr 699:5 - O Guds Lamm (Agnus Dei)...
- nr 5 - Nu tacka Gud, allt folk...

Följande orgelmusik spelades:

- Panis angelicus, C Frank
- Toccata, T. Dubois

I frid och tacksamhet till såväl Herren Jesus Kristus som till Lekmannaförbundet i Lunds stift avslutades den synnerligen givande inspirationsdagen!

*Anders Nordberg
Magnus Wittgren*

Morgonbön och info.

Vägmärken - Korsmärken: Joachim Olsson, Maggie Signäs, Magnus Wittgren och Marie Nanor.

Biskop emerita Christina Odenberg, Magnus Wittgren, Biskop Johan Tyrberg.

Jan Rask med dotter Gunnel.

Svenska kyrkans lekmanaförbund i Skara stift anordnade den 6 oktober 2018 i Hössna kyrka och församlingshem en **INSPIRATIONSDAG med temat "Bönens tid är nu!"**

Dagen startade med morgonmässa i Hössna kyrka med prästen Ulf Jonsson.

Därefter samlades deltagarna i församlingshemmet där Anders Lahrin, ordförande i Ulricehamns lekmanakår hälsade välkommen.

Ordföranden i stiftsförbundet – Anders Åström – inledde och redogjorde för Magnus Malms bok om bönen och hur man kan be tillsammans i grupp.

Efter lunch indelades de 50 deltagarna i grupper för att pröva Anders Åströms beskrivning av att bedja.

Dagen avslutades med programmet "invid källan" bilder, toner och tankar. Anders Åström visade i ett bildspel vackra och lugna bilder, hustrun Kristina spelade piano och barnen Markus spelade cello och dottern Marianne spelade flöjt. Hela församlingen deltog i psalmsång.

Ledamoten i stiftsförbundets styrelse, Bo-Göte Palmqvist informerade om riksförbundets 100-jubileum i Uppsala i augusti

samt årsmötesförhandlingar vid riksårsmötet där man utsåg ny styrelse samt fastställde budget för 2018-2020. Förbundet kommer att höja sin avgift med 20 kr per medlem fr o m år 2020 (familjemedlem med 30 kr).

*Gunnel Jende
Sekreterare i Lekmanaförbundet i Skara stift*

Lekmanaförbundet i Göteborgs stift **Inspirationssamling – Kyrkodag - Höstkonvent** Lördagen den 20 oktober 2018

Lekmanaförbundet i Göteborgs stift bjöd in till en Kyrkodag – Inspirationssamling – lördagen den 20 oktober 2018 i Kyrkans hus i Lindome församling.

Temat för Kyrkodagen var "Samhällsansvar". Kyrkodagen inleddes med mässa i Lindome kyrka förrättad av kyrkoherde Ylva Leizinger. Efter mässan samlades deltagarna för att lyssna till Peter Wågsjö som berättade om olika kyrkor på Gotland.

Lunch inmundigades i Kyrkans hus varefter samtal bland deltagarna fördes om stiftets kårer – nutid och framtid, programinnehåll och enskilda resp. gemensamma insatser. Samtal fördes också kring uppgiften att vara värdstift för Rikskonvent 2020

med tillskapande av en särskild planeringsgrupp. Under mötet föreslog och bestämde de närvarande att temat för Lekmanaförbundets verksamhet fram till och med Rikskonvent 2020 till Förbundsstyrelsen skulle föreslås vara "Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor; jag skall skänka er vila." hämtat från Matteus evangelium 11:28.

Kyrkodagen avslutades med Herrens bön, med nedkallande av Guds välsignelse och med psalmsång.

*Meikel Ganebratt
Ordförande för Lekmanaförbundet i Göteborgs stift*

Lekmannaförbundet i Strängnäs stift

Kyrksöndag i Vingåker

Söndagen den 21 oktober 2018

Söndagen den 21 oktober samlades ett trettiotal personer från Strängnäs lekmanakårer till kyrksöndag i Vingåker.

Efter morgonkaffe och smörgås i församlingshemmet firade vi högmässa i Västra Vingåkers stora, ljusa, vackra kyrka tillsammans med församlingen där. Prästen Karl-Erik Jansson predikade, vi fick lyssna till cellospel och dela nattvarden med församlingen.

Efter högmässan fick vi in ta god soppa och hembakt bröd i församlingshemmet. Därefter samtalade prästerna Karl-Erik Jansson och Erik Persson under rubriken "Hålla sig flytande under livet". Det blev ett fint vittnesbörd om livet som präst men även som människa.

Tre av våra medlemmar, Beryll Grandell, Lars-Gunnar Karlsson och Peder Granath, som deltagit i Lekmannaförbundets hundraårsjubileum gav en personlig och lite annorlunda rapport från detta. Mycket var ju redan rapporterat i vår tidskrift Lekman i kyrkan. Beryll gav också en del aktuell information. Vid eftermiddagskaffet skedde dragning på lotteriet med många fina vinster.

Samlingen avslutades med en kort andakt. Så åkte alla hem var och en till sin ort med en tacksam tanke till Vingåkerskåren som ordnat allt så fint.

Beryll Grandell
Ordförande i Lekmannaförbundet i Strängnäs stift

Lekmannaförbundet i Uppsala stift

Höstsammankomst i Gävle

Söndagen den 21 oktober 2018

Årets höstmöte förlades till Gävle där det inte finns någon församlingsskär.

Vi var 17 personer som strålade samman i Gävle. Det var deltagare från alla de fyra församlingsskärerna som finns i stiftet. Dagen inleddes med mässa i Heliga Trefaldighets kyrka. Det var en temamässa denna söndag, en Katarinainspirerad mässa, med anledning av att Andrum Brynäs, ett nätverk som arbetar med existentiell hälsa firar 20 år.

Olle Carlsson från Katarina församling i Stockholm predikade. Pastoratets kyrkoherde Karin Sarja och församlingssherde Leif Nahnfeldt m.fl. medverkade också i mässan. Olle Carlsson betonade i sin predikan att det sårbara och svåra i livet kan vändas till något positivt för varje människa. Det finns en kärlek som aldrig dör, som skyddar och omsluter oss alla. Det finns något vi aldrig kan förlora.

Efter mässan promenerade vi till läns museet via gamla Gefle. I läns museet blev det guidad visning med rubriken "Smaken & kapitalet". Utställningen handlar om Hedvig Ulfsparrs textilsamling från Hofors herrgård och hemslöjdsrörelsens framväxt. Den guidade visningen leddes av konsulent/museipedagog Ann Nilsén, vars framställningssätt var både föredömligt konkret

och positivt. Hon berörde olika sociala rörelser som påverkat dåtidens samhälle. Hembygdsrörelsen nämndes som en påverkansfaktor i dåtidens samhälle. Hembygdsrörelsen nämndes också som ett bra exempel på balansen mellan nationalismen och en alltför stark inriktning mot farliga ytterligheter, jfr dagens samhälle. Det gavs också möjlighet att på egen hand botanisera bland utställningarna.

Dagen avslutades med middag tillsammans i vandrarhemmet på söder innan hemfärd.

Bernt Lagelius
Ordförande i Lekmannaförbundet i Uppsala stift

Lekmannaförbundets jubelår 2018 i Torsåkers församlingskår

100 år den 22 oktober 2018 – en sommardag i oktober

Torsåkers församlingshem.

2018 består som vi alla vet av 12 månader och Lekmannaförbundets jubileum har verkligen firats under hela året från norr till söder i vårt avlånga land. Sommaren dröjde sig kvar långt in i oktober och söndagen den 21 firade vi i Torsåkers församlingskår Lekmannaförbundets 100-årsjubileum. Förbundet bildades i ärkebiskopsgården i Uppsala, där ärkebiskop Nathan Söderblom och ett antal män var närvarande. Förbundet, som då endast bestod av män, kom att kallas för Kyrkobröderna, Svenska Kyrkans

Lekmannaförbund. 1978 öppnades förbundet också för kvinnor. I Uppsala stift finns fyra församlings- eller lekmannekårer; Vendel, Delsbo, Hälsingtuna och Torsåker.

Torsåkers församlingskår är en stark och levande kår. Dess ordförande och Primus motor Berith Bergström ser till att alla känner sig delaktiga i kåren och den samlade kunskapen i "gänget" är en garanti för att man skall känna arbetet i kyrkan som både lustfyllt, viktigt och närande.

Medlemmarna går in för arbetet av hela sitt hjärta. I kåren finns medlemmar med blandad bakgrund; predikanter, förkunnare, kockar, bagare och organisatörer.

I firandet deltog musikanter från Durslaget, spelemän som trakterade sina instrument med skicklighet och bravur. Det svängde verkligen i kyrkan och under lunchen i församlingshemmet.

Under gudstjänsten som leddes av Ingrid Andersson, med predikan av Staffan

Durslaget: fr v Håkan Andersson, Seppo Saar (delvis skymd), Maj-Lis Friberg, Lennart Olsson, Gunilla Stenbäck, Göran Andersson, Stig Forslund, Ann-Britt Olsson och Lars Karlsson.

Församlingskårens "Primus motor" och ordförande Berith Bergström.

"Hedras dem som hedras bör", fr v Berit Morell, Siv Andersson, Marinne Morell, Lena Brandhed, Berith Bergström, Ingrid Andersson, Kristina Norlin och Britt-Marie Jonsson.

Ett av Torsåkras vackra "smycken", den praktfulla predikstolen.

Berglind, fick vi njuta av flera musikstycken framförda av Durslagets spelmän.

Staffan berättade om Nathan Söderblom och även om jag alltid har vetat att Nathan Söderblom var en stor man så var det för nu som jag kom till insikt om HUR stor han verkligen var. Han hade ett brinnande intresse för främmande religioner. I denna strävan och för att kunna förstå ursprungstexter gick han så långt att han till och med lärde sig ett så för oss ovanligt språk som persiska.

Staffan är en föreläsare som kan få medmänniskor att lyssna och lära.

Ingrid Andersson, som även är församlingsskårens kassör, ledde jubileumsgudstjänsten med en lugn och tydlig stämma. Inte en stavelse försvann och det är man som åhörare är tacksam för.

Efter gudstjänsten inbjöds alla till församlingsgården där vi intog lunch, och vilken lunch. Kockarna i köket hade tagit fram en utsökt måltid och toppat det med marängtårter och kaffe som avslutning. Under måltiden underhöll Durslaget och det tackades för jubileumsdagen bl a av kyrkoherde Eva-Lena Kempe.

Fr v Ingrid Andersson som ledde gudstjänsten, Staffan Berglind, predikan och församlingsskårens ordförande Berith Bergström.

Fr v Lena Brandhed och Ingrid Andersson.

Damerna som njöt av gemenskapen, den goda maten och underhållningen, fr v Birgitta Ericson och Gunvor Sehlberg.

Jag längtar verkligen till nästa jubileum i Torsåkers församling och med Torsåkers församlingskår som värd.

Att jag skulle få vara med om nästa hundraårsjubileum är väl tveksamt men oavsett dag så är det alltid lika givande både för kropp och själ att få besöka denna församlingskår. Torsåkers församling kan vara stolt över sin livaktiga kårverksamhet.

*Text o Bild
Britt Louise Madsen*

*Även kockarna skall ha en välförtjänt paus.
Från Berit Morell och Marianne Morell.*

Lekmannaförbundet i Linköpings stift Vimmerby församlingskår – 80-årsjubileum Söndagen den 11 november 2018

Gruppbild på jubilarer i Vimmerbys församlingshem.

Vimmerby pastorat och församling tillhör Linköpings stift. Vimmerby kyrka och församlingshem är belägna ca 100 km söder om Linköpings tätort.

Vimmerby församlingskår firade 80 årsjubileum söndagen den 11 november 2018. Medlemmar och gäster samlades först till högmässa i Vimmerby kyrka där församlingskårens ordförande Britt Andersson hälsade såväl högmässodeltagare som jubilarer välkomna i Kristus. Högmässan leddes av t.f. kyrkoherden Kenneth Lindström och organist var Bartosz Sozanski. Under mässan fick deltagarna lyssna till några sångstycken utförda av Jan Henriksson, ordförande i

Lekmannaförbundet i Linköpings stift, tillika först vice förbundsordförande i Svenska Kyrkans Lekmannaförbund och därjämte sångsolist. Efter högmässan samlades ett fyrtiotal gäster till en jubileumsfest och minnesstund i församlingshemmet.

Från Vimmerby församlingskårs 80-årsjubileum kommer en mer utförlig rapport att lämnas i närmast påföljande tidsskrift, Lekman i Kyrkan nr 1-2019.

I tacksamhet till Herren Jesus Kristus, till Britt Andersson och till hela församlingskåren - Soli Deo Gloria!

Anders Nordberg

Astrid Lindgrens grav.

Tankar om en död flickas dagbok

Det är en strålande bukett av tankars blommande lyrik, Hör denna stillsamma motett, två hjärtans drömmande musik. Där finns en doft av kärleksros, men ock av vemodets viol. En doft av det, som svann sin kos när dagen dog med ljus och sol. Vem kan tolka hjärtats tankar? Vem dess jubel och dess smärta? Är gåtans lösning blott döden? Nej, Guds liv i människans hjärta.

Denna vackra dikt åsyftar den vid denna tid (1950-talet) så omtalade och av många lästa *"Anne Franks dagbok"*. Vi äldre minns säkert den holländska flickan vars unga liv slutade så tragiskt i ett av de fasansfulla koncentrationslägren under 2:a världskriget.

Dikten publicerades i Tidningen för Skaraborgs län, sannolikt år 1954, och är skriven av prästmannen och läroverksadjunkten James Hedengran. Han var min kristendoms- och historielärare vid Mariestads läroverk åren 1952 – 1955. Det är om denne lärare, som denna betraktelse skall handla. Alla har vi väl minnen av våra lärare – minnen av olika slag – men trots att så många år förflutit står denne James Hedengran ständigt levande framför mig. Vi som hade glädjen att få åtnjuta hans undervisning och betraktelser vid morgonbönerna i skolans aula fick ta del av tankar och visdomsord som, menar jag, följt mig under alla de år som sedan förflutit. Han kunde ibland vara underhållande som när han frågade Margareta i klassen, *"Vad gör man i en foajé, Margareta?"* Margareta svarade inte men fick av magistern själv följande svar: *"Jo, Margareta man går, man går, Margareta"*. Ulla i klassen hade inte heller så lätt för att komma med något svar, men fick då ofta höra, *"Nu säger*

jag som Bellman, Ulla min Ulla". Jag minns när han förde begreppet envishet på tal och framhöll, att *"envis ska man vara när man vet att man har rätt, i annat fall bör man vara försiktig med denna egenskap"*.

Vi elever imponerades av hans gedigna kunskaper inom flera områden men klarast och bäst var han när vi fick ta del av hans kristna förkunnelse. I de tre böcker han skrivit och som jag citerar eller hämtar hans tankar från möter vi ett bildrikt språk, där en lyrisk ton klingar fram. En av dem som recenserat honom talar om *"en fin och benådad litterär talang... språk och innehåll i allt han skriver är fulländat..."*

James Hedengran var morgonmänniska. I *"Gränsland"* skriver han följande: *"Morgonen är den härliga tiden, morgonen är den tid, då tankarna klarna och ögonen, befriade från sömnen ser en värld vakna. ...det är den tid då tankarna klarna och ögonen befriade från sömnen ser en värld vakna... det är den tid, då hoppet på nytt tändes i människans bröst; gårdagen var blott en skälm och morgondagen en hägring men denna dag är en ung brud i väntan och fägring. Morgonen bebådar gärningens glädje och glans"*.

I en av betraktelserna ur samlingen *"I Dagbräckningen"* möter vi ett belägg från hedniskt håll för att Jesu historiska existens inte kan betvivlas. Historieskrivaren Suetonius säger i en av sina kejsarbiografier att *"Kejsar Claudius utvisade år 49 judar från Rom, därför att de ständigt ställde till med oroligheter"*, det var folk *"uppviglade av en viss Chrestus"*. En viss Chrestus hade blivit kors-

fäst och *"hans lärjungar hade skingrats som agnar för vinden"*. Detta är en liten notis, men ett säkert bevis för Jesu existens. När Hedengran ställer frågan *"Vad är kristendom?"* så är hans svar *"Det är inte främst ljuslågor och klockklang utan att göra 'dens vilja', som har sänt mig"* – Jesu egna ord.

I en annan text nämner han, att han ofta hör den världsligt inriktade moderna människan säga om den religiösa människan: *"Ja, se hon har religiösa intressen."* Men att ha religiösa intressen är enligt Hedengran struntprat. Man kan inte ha religiösa intressen på det vis man har litterära intressen eller frimärksintressen. Gudsfruktan är inte någon hobby utan ett allt omspannande faktum. Gudsfruktan är som Luther säger: *"Vi skola frukta och älska Gud och sätta all vår tro och lit till Honom"* – 'den som så gör är vis.' Gudsfruktan är vishetens begynnelse. Hedengran uttrycker det så att det finns lärda människor, som han inte ens vill kalla bildade. Bildning är inte bara huvudets kunskap utan även och framför allt själens adel.

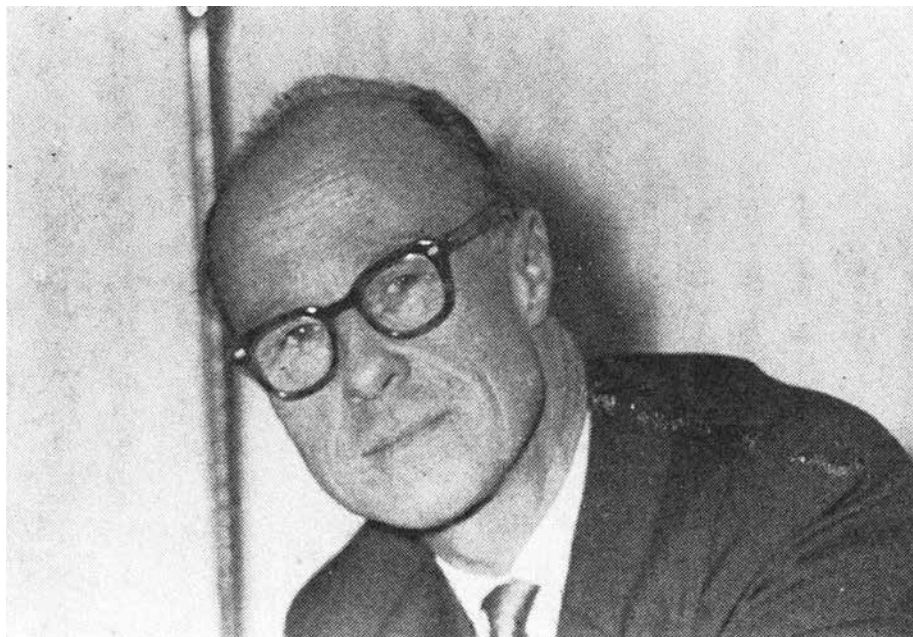
I en annan betraktelse får vi läsa att vi som leva på jorden såsom människor se och fatta blott en del. *"En gång skall Gud vrida på en okänd strömbrytare, och vi skola skåda den sanna verkligheten, om vilken vi blott veta, att den är annorlunda än vi kan föreställa oss."* Bernhard av Clairvaux, död 1153, cistercienserordens främjare och sin tids religiösa och kulturella orakel, uttalade de sköna orden: *"Gud lär man känna blott i den mån man älskar Honom"*.

Hedengran fick en gång frågan *"Vad är det för mening med att leva?"* Han gav

svaret: "Det kan väl aldrig vara meningslöst att leva så länge vi kan vara andra människor till glädje." *Mitt i vardagslivet vandrar Gud vid vår sida; det är bara det att vi varken hör, ser eller förnimmer detta, eftersom vi är så upptagna av vår jagiskhet och självupptagenhet."*

Hedengran begrundade den helg, som vi som läser detta nu har framför oss. Han ställer frågan om man kan tänka sig den tanken att julen stryks ut från almanackan något år eller så. Onekligen skulle människor berövas en oersättlig glädje. Varför har julen en sådan dragningskraft? Kanske är svaret att ingen annan kristen högtid tillmötesgår så människors behov av längtan efter frid och kärlek. Det är som om himmelen med en viss skygghet snuddar vid jorden vid denna högtid. Den gudomliga kärleken skriar inte högljutt. Tyst och glänsande går stjärnan fram och i tystnad födde Maria en son, och vi, liksom Österns konungar böjer knä i den underfulla natten för himmelens storhet i jordisk ringhet. Julen vill påminna oss om att vår tro lever av Gud och icke av det vi människor gör och tänker. Den heliga natten manar oss in i krubbans stillhet. Det är de ödmjuka och ringa som Gud kallar att böja knä, bedja och lyssna. Mitt i all ångest och förvirring föddes barnet och där var Gud. Det var så Gud ville ha det. I julnatten lät Gud himlen öppna sig för att människor som vandrade i mörker skulle få se ett stort ljus och höra änglarnas sång om frid på jorden och en god vilja bland oss människor.

Den heliga natten då vår Frälsare föddes, betecknar Hedengran som den sällsammaste natten i världshistorien och ändå var det bara några få, som iakttog vad som hände. Vilka var då de som såg något? Jo, endast några fattiga markens herdar, som höll vakt över sin hjord, fromma män, som voro vana att rikta ögonen uppåt för att blicka mot stjärnhimlen och spana efter väder och vind. Herdarna såg himlen öppna sig. Herrens ängel talade om att den så länge bebådade Messias var född och den himmelska härskaran lovade Gud med orden: "*Ära vare Gud i höjden...*" Gud hade tagit mandom i gestalt av ett barn. Det lilla barnet i sin moders sköte, det var Gud själv. Så gick det till när himlen sänkte sig över jorden och Gud lät sig födas i ett stall. Detta är julens under, obegripligt för de lärda men enkelt och lättfattligt för barnasinnnet.

Hedengran berättar att han vid ett tillfälle hörde ett föredrag och såg ljusbilder från Sicilien. En situation tog särskilt tag om hjärtat. Märkvärdigt, menar han, att det godmodiga och älskvärda italienska folket kan visa en sådan känslolöshet när det gäller djur. Vid det här föredraget såg han en stackars hästkrake, tydligen helt utmattad av arbete och hunger, som sökte begå självmord genom att kasta sig i sjön. Den orkade inte längre. Men den fick naturligtvis inte dö utan "*rädades upp på land och fick prygel som 'straff' för sitt tilltag*". "*Det slog mig*", skriver Hedengran, "*att inte ens Bibeln, såvitt jag minns rätt, någon gång framhåller människans plikt att vara ömsint mot djur*." Han menar att det alltid finns tillfällen i livet, då vi, efter vår förmåga måste lindra nöd och trösta människor och även vara ömma mot djuren. Han vill tolka Jesu ord i Bergspredikan så, att det förväntas att vi visar kärlek och omvårdnad om allt skapat under himmelens fäste.

Hedengran menar att vi har mycket i vår tid som forna tiders människor endast i begränsad utsträckning fick del av – sådant som skönlitteratur, musik, konst – allt detta kan berika livet och ge lycka. Men ändå vandrar Gud ganska hemlös genom det svenska livets öken. Han finns likväl överallt i blomman på ängen, vid barnets sida när den lille speglar sig i vårbäcken. Vi behöver Gud, inte radions eller TV:s gud utan en Gud som fordrar av oss att vi först ska söka Guds rike och hans rättfärdighet. Han vet att vi behöver allt detta och sedan kommer allt på sin rätta plats. När allt kommer omkring, så

behöver vi detta: En Gud, ett bröd och en utsträckt hand att gripa om.

Ur nobelpristagaren J.R. Jimenez bok, "*En nygift poets dagbok*" citerar Hedengran följande: "*Tag väl vara på den dag som är. Denna dag är livet, själva livets essens. Gårdagen är blott en dröm och morgondagen är blott en vision. Men en väl använd dag förvandlar varje gårdag till en lycklig dröm och varje morgondag till en vision av hopp. Tag därför vara på den dag som är.*"

Hedengran minns en vacker scen från ett besök i Jerusalem. Det är natt och han står på hotellrummets balkong och ser ut över staden. Han hör steg klappa mot stenväggningen. I lyktsskenet skimtar han en ung vacker arabflicka. På huvudet bär hon en mycket tung vattenkruka. Smidig och stolt går hon i kvällens stjärnljus från Mariakällan hem och det är som bure hon en blomsterkrans. Årtusenden förgå, men sedan tidernas morgon hämtar kvinnorna vatten i sina krus vid Sions brunnar. Han tänker på Rakel vid brunnen och Jakobs möte i främmande land med den kvinna som skulle bli hans hustru efter sju långa år. Dessa texter ger ett oförlikneligt innehåll åt vår bild av Orientens kvinnor vid oasens brunnar. Politiker och statsmän kan vrida sig i kramp inför olösta problem. Men den store Ingenjören, Konstruktören och Planritaren Gud låter solen skina och regnet falla, våren skimra och fåglarna sjunga. Han tänder löftets regnbåge i skyn, Han som sade: "*Se jag är med er alla dagar intill tidens ände*".

Forts. fr. s. 31

Här vill jag gärna foga in Hedengrans dikt:

GUD LEVER

*"Jag skönjer Gud i himlens sky, hans glans i aftonbranden.
Jag hör hans röst var morgon ny klart
ljuda över landen.*

*Jag hör hans röst i stormens dån, den
bjuder och den manar,
att den som tror på Herrens Son, hans
goda vilja anar.*

*Jag blickar upp mot stjärnors höjd, jag
beder och gör frågor.
Mitt hjärta sprängs av helig fröjd, mitt
hjärta står i lågor,*

*Gud lever för min inre blick, det är ett
ljus från ovan.
Ej större nåd en mänska fick än Kristus,
himlagåvan."*

Som ung präst fick Hedengran en gång följande fråga av en gammal odalman. "Tror pastorn att jag en gång i himmelriket får vandra på gator av guld?" Frågeställaren var en trött estlands-svensk lantman, för vilken livet hade varit hårt arbete och slit på leriga åkrar och många umbäranden. Nu längtade han efter uppbrottet och drömde om himmelska gator av guld. Hedengran svarade: "Käre farbror, nog får farbror se himmelska gator och höra änglarna sjunga i Guds rikes ändlösa salar ty där finns många boningar. Så som en människa innerligt hoppas och tror, så blir det för just den människan. Ty Guds rike är de oändliga möjligheternas rike."

Kyrkofadern Augustinus säger i en av sina skrifter "Människor inbjudes att älska Gud". Till detta vill Hedengran foga orden av Bernhard av Clairvaux: "Gud lär man känna blott i den mån man älskar honom." Men borde det inte vara tvärtom? Först lära känna, sedan älska. Så går det ju till i jordelivet. Nej, menar Augustinus "Vi bjuds in att älska Gud". I Bibeln fann Augustinus vad han sökte: Gud och hans väldiga gärningar. Och han uppfylldes av kärlek till himmelens och jordens skapare. Vi kan uppleva om och om igen att Guds kärlek söker oss.

Gud lär man känna blott i den mån man älskar honom.

Förr var det ett privilegium att få resa men nu, säger Hedengran, är det nästan var mans egendom. För egen del, menar han, har han en ensidig inriktning. Han älskar att se världens kyrkor och helgedomar, vill s.a.s. leva i en atmosfär av klockklang, orgelbrus och körsång. Så lyfts han ur sin egen lilla vardagsvärld. Människan söker något utom sig. Hedengran citerar Jesu ord: "Varen alltså i fullkomliga såsom Eder himmelske Fader är fullkomlig." Vad Jesus menar är, säger han, det som Paulus säger: "Icke som om jag redan hade vunnit det... men jag far efter att vinna det". Vårt liv bör vara en ständig strävan. Vi kan aldrig bli fullkomliga men vi måste bemöda oss som om det var möjligt. Vi behöver enligt Hedengran, mer ödmjukhet och vördnad inför tillvarons mysterium. En nobelpristagare i medicin, Sir John Eccles, har sagt följande: "Vad som händer i hjärnan är det svåraste problem, som vetenskapen står inför. Den har utforskat atomen och rymden men att utforska vår egen hjärna kommer att ta lång tid. "Jag tror", säger Eccles, "på ett mysterium i den mänskliga existensen bortom kropp och själ. Ja, jag tror på Gud. Vi är andliga varelser, inte bara djur. De som säger att de farit ut i rymden utan att se något spår av Gud är bara dum-bommar". Så långt J. Eccles. Hedengran slutar denna betraktelse med citat av Dag Hammarskjöld och Hjalmar Gullberg. Dag Hammarskjöld formulerade från sitt meditationsrum i FN-palatset i New York följande: "Vi har alla inom oss ett centrum av stillhet, omgivet av tystnad". För oss klenetrogna säger den nyss nämnde diktaren, "Vandrar en Gud på jorden, vandrar han förklädd". James Hedengran uttryckte många gånger oro inför åldrandet, sjukdom och döden vilket kommer fram i dikten "Panta rei".

*"När jag är död, skall andra leva kvar i
luft och eld och ljus bland brustna stjär-
nors glans. Sfärernas harmoni skall helt
omsluta mig, jord och himmel en kosmisk
yra. Och vinden blåser vart den vill. Mot
kvällningen den mojnär har. Vid okänd
kust vi lägga till, Vårt liv, vårt liv som en*

gång var!" (Ur diktsamlingen 'Gränsland'.)

I dikten "Långt bort" står följande: "Så känner jag, så längtar jag, att såsom fågel jag få sväva bort till ljus och sång vid blå arkipelag, Och all den längtan, som jag har, när livet från mig flyr, den sträcker sig mot nya liv och nya äventyr" (Ur Gränsland)

*"En vandring genom nattlig värld, så
ter sig mest vår levnadsfärd, en väg mot
dunkelhet, men bortom töcknet, som
vi se, långt bortom tidens sorg och ve,
det finns en evighet"* (Ur dikten 'Julens stjärna' i diktsamlingen Gränsland)

Jag avslutar här denna min betraktelse i 'Lekman i Kyrkan'. Kanske kan något som här berättas vara till hjälp och tröst för dess läsare. Jag bevarar i minnet bilden av en enastående fin lärare och person, oförglömlig för den som en gång fick möta honom. James Hedengran flyttade 1955 till Malmö och var där verksam vid Slottsstadens samrealskola. Han var född 1907 och avled i leukemi 1969. Han blev 61 år.

Birgitta Dérand
Vice ordförande i Lekmannaförbundet
i Lunds stift

Källförteckning:

"I dagbräckningen" 1960
"Gränsland" 1965
"Såsom i en spegel" 1967